

Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS

znad Niemna

19 września 2003r. Nr 38 (591) Index 63863 Rok założenia 1989

Głos znad Niemna
Prenumerata do 20 września!
Czy zrobiłeś coś, by powiększyć
grono naszych czytelników?
Czy zaprenumerowali Głos Twój
krewni, znajomi, sąsiedzi?
Cena prenumeraty: 1 mies. - 1130 rub.

Ojczyznę wolną pobłogosław, Panie...

III Marsz Żywych Pamięi Polskiego
Sybiru w Białymstoku

W dniach 11-12 września delegacja Związku Polaków na Białorusi wzięła udział w uroczystościach III Marszu Żywych Pamięi Polskiego Sybiru. Stało się to możliwe dzięki zaproszeniu Klary Rogalskiej, członkini Zarządu Głównego Związku Sybiraków. Głównym organizatorem wyjazdu delegacji ZPB była prezes Stowarzyszenia Polaków Ofiar Represji Politycznych przy ZPB Halina Jakóbciewicz.

11 września odbyło się uroczyste odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej gen. Władysława Sikorskiego — premiera i Wodza Naczelny Polaków w Sybirze. Władysław Sikorski — premiera i Wodza Naczelny Polaków w Sybirze.

Właśnie on w 1941r. po napaści Niemiec hitlerowskich na wczorajszego wroga sojusznika jakim był Związek Radziecki, w imieniu zniechęconego przez Sowietów polskiego rządu emigracyjnego podpisał układ z ZSRR znany jako Układ Sikorski-Majski (z ramienia ambasadora ZSRR w Londynie).

Układ ten nie był korzystny dla Polski, za co Władysław Sikorski był ostro krytykowany. Można było targować się, negocjować z ZSRR. Sytuacja ku temu była sprzyjająca. Niemcy parli na Wschód w zawrotnym tempie gromiąc jedną za drugą sowieckie dywizje i armie, biorąc do niewoli setki ty-

Kościół pw. Ducha Świętego

sięcy jeńców. Podchodzili do Moskwy.

Ale na targowanie się nie pozwalała troska i odpowiedzialność za los 200 000 polskich żołnierzy i oficerów wziętych do niewoli radzieckiej i około 2 mln rodaków deportowanych w głąb ZSRR, wywiezionych do niewolniczych obozów pracy XX wieku, umierających z głodu, chłodu, wycieńczenia, katorżniczej pracy i chorób.

Tylko na mocy tego układu gen. Anders wyprowadził z ZSRR do Iranu (ni- by Mojżesz Żydów z Egiptu) ok. 100 tys. Polaków. Obdarty, w łachmanach, chorych i wycieńczonych żołnierzy, kobiet, dzieci, którzy umierali jeszcze dłu-

go po opuszczeniu „nie- ludzkiej ziemi” — radzieckiego raju.

I to takie państwo, taki ustrój i kraj miał przynieść we wrześniu 1939r. „wy- zwolenie” Białorusinom i Ukraińcom?

Sybiracy nie zapomnieli o tym, który przyczynił się do ich wyzwolenia z niewoli radzieckiej ok. 100 tys. Po- laków — ofiar totalitary- zmu radzieckiego.

To właśnie oni, Kresowia- cy, w składzie II Korpusu Polskiego gen. Wł. Andersa zdobywali klasztor na Monte Cassino wnosząc swój wkład w walkę z Niemcami hitlerowskimi, przysparza- jąc chwały polskiemu żoł- nierzowi i Polsce.

czytaj na str. 5

GRODNO

Kształtowanie umysłu i charakteru

Podczas składania przysięgi

Pięknym Nokturnem Chopina w wykonaniu Natalii Dołgowskiej rozpoczęto uroczystość inauguracji roku szkolnego w Szkole Społecznej przy ZPB w Grodnie. Dy- rektor szkoły Anżelika Orechwo serdecznie przywitała ze- branych na sali nauczycieli, rodziców i uczniów, a szcze- gólnie gości: Zofię Smyd, konsul w Konsulacie General- nym RP w Grodnie, Tadeusza Kruczkowskiego, prezesa ZPB, oraz Anżelikę Borys, kierownik Działu Oświaty ZPB.

Część artystyczna wieczoru ogrzała salę ciepłymi słowa- mi piosenek polskich w wykonaniu Krystyny Mazajło, Ju- lii Kończak i Ani Kuczek, a scenka w wykonaniu uczniów i absolwentów szkoły przygotowana przez Renatę Dzie- miańczuk rozbawiła wszystkich do łez.

Składając uroczystą przysięgę nowi uczniowie obiecali być wiernymi ideałom humanizmu, kierować się w swoim postępowaniu uczciwością, przyrzekli systematyczną i wy- trwałą pracę, kształtowanie umysłu i charakteru, by w przyszłości szkoła mogła być z nich dumna.

Konsul Zofia Smyd życzyła uczniom, żeby okres nauki, który rozpoczynają, był jak najbardziej owocny: „Pamiętaj- cie, że uczycie się przede wszystkim dla siebie, że to, czego się nauczycie, pozostanie z wami na zawsze, nikt wam te- go nie zabierze.” Ciepłe słowa do młodzieży skierował rów- nież Tadeusz Kruczkowski: „Będziecie się uczyć tu języka polskiego, literatury, historii, a to są przedmioty, które jak najbardziej kształtują świadomość narodową, naszą pol- ską świadomość na tych ziemiach. Życzę wam wszystkim owocnej pracy, postępów w nauce i zadowolenia z tego, co robicie.”

Do spełnienia wszystkich tych życzeń niezbędny będzie ogromny wysiłek i cierpliwość, które pomogą młodzieży osiągnąć sukces, zdobyć indeks wymarzonej uczelni, dobrą pracę i pozycję życiową. Trzymamy kciuki!

czytaj na str. 5

W numerze:

Witajcie
w domu!

2

Trudna
dyskusja

3

Olimpijczyki
nad Bałtykiem

4

O czym szumi
puszcza

9

Z zamięłowaniem...

11

FOTO W Głosie

Kolejki po wizy przed Konsulatem Generalnym RP w Grodnie - typowy obrazek przed wprowadzeniem nowego reżimu wizowego od 1 października br. Jeszcze raz o wizach - w następnym numerze Głosu.

Dział Kultury ZPB
serdecznie zaprasza na

XII Festiwal Piosenki Polskiej,

który odbędzie się 28 września br.

w Rejonowym Domu Kultury

w **Brasławiu** o godz. 13.00

w **Domu Oficerów w Słonimiu** o godz. 11.00

SZWECJA

Podczas niedzielnego referendum Szwedzi powiedzieli zdecydowanie „nie” wspólnej europejskiej walucie.

Przeciwnicy wspólnej waluty w Szwecji, którzy od kwietnia prowadzili w sondażach, argumentowali, że po przyjęciu euro wzrosną ceny i zabraknie funduszy na finansowanie państwa opiekuńczego.

ESTONIA

Ponad 67 proc. głosujących Estończyków powiedziało „tak”, a prawie 33 proc. - „nie” przystąpieniu do Unii Europejskiej. Najwięcej zwolenników UE było w położonym na południowym wschodzie mieście Tartu.

Frekwencja podczas referendum wyniosła 63,4 proc. W niedzielnym referendum europejskim Estończycy stanęli wobec pytania, czy są za akcesją do Unii Europejskiej i za uchwaleniem odpowiednich poprawek do konstytucji Republiki Estonii.

Estonia organizowała referendum unijne jako przedostatni z krajów kandydujących. Później głosować będą tylko mieszkańcy Łotwy — 20 września. Głosowanie na Łotwie będzie dziewiątym referendum w sprawie wejścia do UE. Od marca referenda odbyły się na Malcie, w Słowenii, na Węgrzech, Litwie, Słowacji, w Polsce i w Czechach. We wszystkich krajach odpowiedź brzmiała „tak”. Dziesiątym krajem, który 1 maja 2004r. ma dołączyć do Unii, jest Cypr. Tam decyzję podjął jednak parlament.

POLSKA

Marek Kotlinowski został ponownie prezesem Ligi Polskich Rodzin. Delegaci kongresu Ligi Polskich Rodzin zdecydowali też, że partia weźmie udział w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Marek Kotlinowski był jedynym kandydatem na stanowisko prezesa. Przewodniczącym Kongresu został Roman Giertych.

Według Giertycha, przedstawiciele Ligi w Parlamencie Europejskim będą bronić „chrześcijańskich korzeni Europy” oraz popierać ideę „Europy ojczyzn”. Giertych zaznaczył, że przedstawiciele Ligi będą sprzeciwiać się prymatowi unijnego prawa i unijnych sądów nad krajowym systemem prawnym.

Józef Oleksy został wybrany na szefa partii na Mazowszu podczas nadzwyczajnego zjazdu mazowieckiego SLD. Oleksy dostał 97-proc. poparcie, kontrkandydatów nie było, ponieważ zgłoszony na kontrkandydata Ryszard Kalisz nie zgodził się na kandydowanie i wezwał do głosowania na Oleksego. Delegaci przyjęli wynik wyborów owacjami na stojąco.

Józef Oleksy zapowiedział podczas zjazdu, że w partii nie będzie miejsca i pobjazania dla „nikogo, kto nie rozumie prawa i moralności”. Zaapelował do delegatów, aby byli aktywnymi działaczami rządzącej partii.

- Każdemu jest bardzo miło, kiedy spotyka się z taką serdecznością. Nie o karierę tu chodzi i stanowiska, bo mam ich za sobą wiele — powiedział Oleksy po ogłoszeniu wyników wyborów.

WIADOMOŚCI
/REUTERS/PAP/AD

Witajcie w domu!

Tarnów — Lublin — Warszawa 2-8 września 2003r.

Powróćisz tu
gdzie nadwiślański
brzeg
Powróćisz tu
zza siedmiu gór i rzek
Powróćisz tu
gdzie płonie słońcem wrzos i głóg
gdzie cienie brzoź
piach mazowieckich dróg
Powróćisz tu
gdzie wierzby pośród pól

Janusz KONDRATOWICZ

Raz w roku polscy dziennikarze z całego świata mają możliwość spotkać się w gościnnym Tarnowie na Światowym Forum Mediów Polonijnych. W tym roku żurnaliści z 29 krajów spotkali się po raz XI. Dla większości z nas te spotkania są sentymentalną podróżą w czasie, do kraju naszych przodków, którzy zostawili po sobie bogactwo kulturowe, które możemy z wielkim wzruszeniem podziwiać wśród uroczego krajobrazu polskiego. ŚFMP jest najlepszą formą promocji Polski w środowiskach polskich i polonijnych oraz w drugich ojczyznach naszych rodaków.

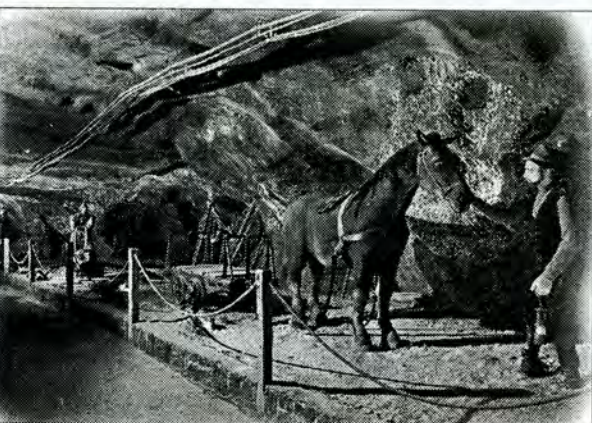
Media posiadają ogromną siłę oddziaływania na poglądy i wyobraźnię człowieka. Nazywa się je w kontekście znaczenia politycznego czwartą władzą. Lecz w przypadku Forum nie chodzi o politykę, bowiem naszym podstawowym celem jest... trwanie. W sercach, w pamięci, w zachowaniach codziennych tych, którzy z różnych powodów kiedyś kraj nad Wisłą opuścili lub Polska musiała ich opuścić. Jeśli oni, ludzie utożsamiający się z narodem i kulturą Polski, w sens i wielkość trwania uwierzą, wówczas dzięki ich talentom, wiedzy i uczuciom, my Polacy, możemy zaistnieć w świadomości postronnych narodów jako społeczeństwo godne, pracowite i mądre. Właśnie temu służą te spotkania, aby po powrocie do drugich ojczyzn, donieść ludziom o naszej Macierzy, jej postępiech i urokach.

Cud pod ziemią

Tym razem wyruszyliśmy na przepiękną Lubelszczyznę, która posiada wiele skarbów. Najpierw była Wieliczka, do której trzeba powracać przy każdej okazji, bowiem można tu odkryć nowe źródła, zabytki i fakty historii. Powrót Forum do Wieliczki był szczególny — 25 lat temu Kopalnię Soli wpisano na listę UNESCO wraz z zabytkowym centrum Krakowa.

Mieliśmy za sobą ponad 700 lat (wydobycie soli w Wieliczce datuje się na rok 1290) i 300 km chodników na 9 poziomach, z których trzy pierwsze eksploatowano od czasów średniowiecza. W kopalni obecnie nie wydobywa się soli w sposób naturalny, ale trwa tzw. produkcja wymuszona. Z nieustannie odsalanej, wlewającej się do kopalni wody uzyskuje się 50 ton soli na dobę (każdy z gości może ze sobą zabrać 10 kg).

W komorze „Warszawa” odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej 25. rocznicę wpisu Kopalni Soli w Wieliczce na listę UNESCO, na które przybyli m.in.

Komora Sielec

Wawel z lotu ptaka

Marszałek Senatu RP prof. Longin Pastusiak, wiceminister gospodarki, pracy i polityki społecznej Jolanta Banach, dyrektor Biura Integracji Europejskiej w kancelarii prezydenta RP Klaudia Sanetra-Reut, wojewoda małopolski Jerzy Adamik, sekretarz generalny Polskiego Komitetu ds. UNESCO Tomasz Orłowski, wiceprezydent Krakowa Józef Winiarski, prezes Zarządu Małopolskiego Forum Współpracy z Polonią Stanisław Lis oraz senatorowie i posłowie.

Muzeum

Żup Krakowskich

Obejrzeliśmy specjalnie przygotowaną ekspozycję fotograficzną, która przedstawia wszystkie polskie zabytki wpisane na listę UNESCO, z sześcioma kościołami małopolskimi włącznie. Wieliczka była pierwsza. Zadecydowało o tym wiele faktów. W XVII w. kopalnia wielicka była największym przedsiębiorstwem w Europie. Zachowała się ogromna ilość bajecznych w klimacie i formach wyrobisk. Zachowały się dokumenty właścicieli, a więc królewskie, bo kopalnia zasilala skarb wawelski. Pensje profesorów Uniwersytetu Kazimierzowskiego były opisane ilością soli.

Podziw i zachwyt budzi ilość i jakość zachowania technicznego urządzeń do wydobywania soli. Założyciel muzeum Alfons Długosz był niezłym wizjonerem, kiedy nakazał wydobywać z zawałonych wyrobisk stare kieraty (urządzenia wykorzystujące siłę zwierząt pociągowych, służące do napędu), wózki, beczki, narzędzia, odnawiać je i montować w odrestaurowanych wyrobiskach według zachowanych opisów i źródeł ikonograficznych. Dzięki temu powstała unikatowa w skali światowej kolekcja kieratów ręcznych i konnych. Pod ziemią była stajnia koni, które nigdy nie widziały światła dziennego. Ostatniego konia można było zobaczyć jeszcze dwa lata temu.

W kolekcji muzeum można oglądać technikę wydobywania soli na modelach i makietach, stary sprzęt przeciwpożarowy, lampy łojowe, olejowe, karbidowe i elektryczne, bałwany solne z narzędziami do ich obróbki, kolejkę konną dla znamienitych gości, jak królowie, Fryderyk Chopin, nasza rodaczka Eliza Orzeszkowa, prezydenci II RP, wreszcie piękna panorama Wieliczki z 1645r. wg źródła Marcina Germana.

Kraków

W drugiej stolicy Polski, która sama w sobie jest perłą europejską, dziennikarze polonijni zwiedzili Zespół Klasztoru oo. augustianów. Tu za-

prezentowano nam prace konserwatorskie oraz wernisaż wystawy, poświęconej renowacji zespołu klasztorowego „Wielka Konserwacja” w krużgankach Zespołu Klasztorowego.

Kościół Św. Katarzyny z klasztorem augustianów to jeden z najcenniejszych zabytków gotyckiej architektury Krakowa i dokument wielowiekowej kultury religijnej rozwijającej się tu od schyłku epoki piastowskiej po czasy współczesne.

Jest wiele, nieskończenie wiele powodów, dla których warto i należy odwiedzić Kraków. To miasto należy do tych europejskich metropolii, których niepowtarzalne oblicze ukształtowane zostało przy tworzącym udziale przedstawicieli wielu narodowości. W średniowieczu osadnicy niemieccy przynieśli do Krakowa ze sobą najdoskonalsze

tradycje cechowe, w czasach renesansu Włosi wzbogacili to miasto o najwspanialsze osiągnięcia ówczesnej sztuki i architektury, Żydzi przez stulecia uprawiali tu handel, pielęgnowali rzemiosło. Fale przybyszów zwabione pod Wawel z nie spotykaną gdzie indziej tolerancją i atrakcyjną kulturą szybko się polonizowały. Niemieccy Werzigowie stawali się Wierzyńkami, pochodzący z Toskanii familie Montelupich zmieniały nazwiska na nazwiska Wilczogórskich.

W epoce Jagiellonów, w wieku XV i XVI, Kraków był stolicą jednego z najpotężniejszych i najbardziej rozległych państw europejskich, Rzeczpospolita rozciągała się wtedy od Bałtyku niemal po brzegi Morza Czarnego. Otwarte dla wszystkich ludów zamieszkujących ten olbrzymi kraj miasto stało się jednocześnie sanktuarium najcenniejszych pamiątek narodowych, skarbnicą polskiej nauki i kultury. Czas rzeźbił jego rysy zarówno w bogactwie wznoszonych tu budowli, jak i w korowodach pamiętnych wydarzeń historycznych. To o tym mieście mówiła Europa słowami sekwencji wydrukowanej w 1619r. w Amsterdamie pod szytchem przedstawiającym panoramę znad Wisły: *Cracovia totius Poloniae urbs celeberrima atque amplissima Regia atque Academia insignis*. (Kraków w całej Polsce miasto najslawniejsze, ozdobione wspaniałym zamkiem królewskim i słynną Akademią).

O Krakowie można opowiadać w nieskończoność, ale najlepiej tu przyjechać, bowiem liczbą spotykanych tylko tu fenomenów nie może poszczycić się żadne inne miasto w świecie. Kto był w Krakowie, oddał mu swe serce.

cdn.

Andrzej DUBIKOWSKI

Jedna z grup dziennikarzy polonijnych w kaplicy Św. Kingi

PIELGRZYMKA

Kochamy Cię

Pielgrzymka Jana Pawła II na Słowację dobiegła końca. Papież celebrował mszę świętą na bratysławskich błoniach Petralka, podczas której beatyfikował dwoje słowackich męczenników za wiarę w czasach komunizmu. Papież podziękował narodowi słowackiemu za to, że dochował wierności Kościołowi w najcięższych czasach komunizmu.

Ostatnia pielgrzymka?

Wśród czołowych dziennikarzy wyspecjalizowanych w sprawach watykańskich, przeważa opinia, że papież mimo bardzo poważnych kłopotów zdrowotnych, będzie nadal podejmował podróże zagraniczne, choć z pewnością nie do bardzo odległych krajów.

Znany biograf papieża, publicysta „Corriere della sera” Luigi Accattoli uważa, że jeśli nie nastąpi jakieś wyraźne pogorszenie się zdrowia papieża, w przyszłym roku należy się spodziewać m.in. wizyt papieskich w Austrii i w Polsce.

Następny jest Meksyk, ale do tego kraju — mówi Accattoli — prawdopodobnie papież nie pojedzie, ponieważ to bardzo daleka droga, a zrezygnował już z wyjazdu na Filipiny i do Mongolii. — Sądzę jednak — dodaje włoski publicysta katolicki — że europejskie podróże papież będzie podejmował nadal, jeśli na wiosnę będzie mniej więcej w takiej samej formie jak obecnie.

Accattoli przypomina, że po swoich zagranicznych pielgrzymkach papież wielokrotnie powtarzał, mimo iż inni załamywali ręce nad tym, jak bardzo jest zmęczony: A jednak okazuje się, że jestem w stanie podolać! — Sądzę — dodaje Accattoli — że podobna będzie konkluzja papieża również po obecnej podróży. I dopóki jest w stanie celebrować mszę, będzie nadal podróżował.

Paloma Gomez Borrero, doświadczona hiszpańska watykanistka i komentatorka telewizyjna, która odbyła z papieżem wszystkie 102 jego zagraniczne podróże, powiedziała: — Na początku wizyty na Słowacji stan papieża budził naprawdę wielki niepokój. Zapewne odbyły się na jego zdrowiu straszne w tym roku upały. To pogłębiło jego dolegliwości.

WIADOMOŚCI/AD

Trudna dyskusja

Spotkanie prezydentów w Soczi

W ubiegłym tygodniu zdawało się jeszcze, że stosunki białorusko-rosyjskie są w impasie. Kwestia wprowadzenia wspólnego środka płatniczego oraz problem z dostarczaniem gazu rosyjskiego były często poruszane tak przez przedstawicieli kręgów politycznych jak i przez analityków. 15 września prezydenci Aleksander Łukaszenko i Władimir Putin spotkali się w Soczi w celu rozwiązania zaistniałych problemów.

Jeszcze 11 września podczas posiedzenia rządu w Moskwie Władimir Putin, komentując rozbieżność w poglądach pomiędzy Rosją a Białorusią w stosunku do wprowadzenia rubla, powiedział, że strony podeszły do momentu, kiedy trzeba podejmować decyzję ostateczną. Na odmowę wprowadzenia przez Mińsk rubla rosyjskiego na warunkach Rosji, Moskwa nacisnęła na Białoruś. Jednak władze naszego państwa też nie ustąpiły. Białoruś w ciągu ostatnich lat integracji znalazła słabe strony swego brata rosyjskiego.

Przed rozpoczęciem spotkania znany politolog Mieczysław Nikonow powiedział, że strony pokłóciły się na dobre, co jest związane wyłącznie z pozycją przyjętą przez Łukaszenkę. „Nie chce dążyć do integracji, chce otrzymywać uprzywilejowania terytorium Rosji, niczego nie oddając w zamian” — zaznaczył analityk. Prezydent Putin przed wyborami do Dumy oraz prezydenckimi nie może dopuścić do zerwania negocjacji, gdyż idea konsolidacji obu państw cieszy się wśród Rosjan dużą popularnością. Nie może również zbyt „podkopywać” autorytetu Łukaszenki

na Białorusi, ponieważ po dojeździe do władzy opozycji Białoruś zwróciłaby się ku NATO i UE, a Rosja straciłaby strefę wpływu.

W Soczi Aleksander Łukaszenko był bardzo miły w stosunku do swego interlokutora. Liderzy państw jednak nie doszli do porozumienia. Władimir Putin wyszedł do dziennikarzy widocznie zdenerwowany. Rozmowa była trudna i konkretna. Aleksander Łukaszenko jak zawsze wobec problemów integracyjnych zaświadczył, że Białoruś nigdy nie występowała przeciw pojednaniu. „Brak integracji jest naszą śmiercią polityczną” — powiedział pre-

zydent Białorusi.

Sprawy gazowe

„Ciągłe nas straszą, że Rosja podniesie ceny gazu. Kosztować to nas będzie około 120 mln USD. To nie są aż tak duże pieniądze, ale oszczędzać będzie trzeba. Obecnie Rosja sprzedaje nam tylko część gazu taniej niż inni, a mówią, że zalewają nas bezpłatnym gazem. Takiego czegoś nigdy nie było i nie będzie” — powiedział Aleksander Łukaszenko 13 września na spotkaniu z mieszkańcami Mińska, podczas rozpoczęcia budowy nowego parku.

W Soczi Putin natomiast mówił tak: „Doszliśmy do wniosku, że trzeba wprowadzić nowe stosunki do przemysłu gazowniczego bez zawieszania rokowań o wspólnym przedsiębior-

stwie oraz budowie wspólnego systemu rurociągowego”. Prezydent Rosji chciał tym prawdopodobnie powiedzieć, że Białoruś powinna omówić kwestię kosztów gazu z Gazpromem. Aleksander Łukaszenko odparł, że jeżeli Gazprom wprowadzi nową cenę na dostawy gazu, Białoruś to samo uczyni w kwestii tranzytu. Powiedział również, że obecnie Białoruś otrzymuje za tranzyt 1 m³ ok. 0,44 USD, natomiast Ukraina — ok. 1,5 USD. „Jeżeli Gazprom wprowadzi taryfę ukraińską, Białoruś niczego nie straci” — dodał. Podobne stosunki gospodarcze pomiędzy państwami są absolutnie normalne. Jednak na tym tle jest trudno mówić o związku Rosji i Białorusi. W najlepszym wypadku przyjdzie do partnerstwa. „Okres funkcjonowania zasady „gaz za pocałunek” minął” — powiedział Leonid Zaiko, kierownik centrum analitycznego „Strategia”. Putin w Soczi ujawnił zamiar budowania pragmatycznych stosunków z Białorusią. Nowa doktryna oznacza, że Rosja chce zmusić Białoruś do reform gospodarczych oraz politycznych.

Sprawy pieniężne

Aleksander Łukaszenko poinformował, że rząd Białorusi rozpatrzy umowę walutową. Podkreślił, że od 1 stycznia 2005r. Białoruś planuje wprowadzenie rubla rosyjskiego jako jedynego środka płatniczego. „Białorusini nie chcą żyć gorzej niż teraz. Nie powinniśmy schodzić na niższy poziom” — dodał powołując się na zapamiętaną w Moskwie umowę „O Stworzeniu Państwa Związkowego”.

Władimir Putin zaznaczył, że „dokument przygotowany przez specjalistów ministerstwa finansów oraz banków narodowych Rosji i Białorusi odpowiada interesom Rosji i Białorusi”. Dodał, że „wprowadzenie rubla rosyjskiego na Białorusi nie wy-

maga żadnych gwarancji dodatkowych, ponieważ nie ma nic wspólnego z niezależnością państwa”. Jako przykład Putin podał strefę euro. „Gospodarka tych państw skutecznie wykorzystwała wprowadzenie wspólnej waluty” — dodał.

Według opinii specjalistów Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW), związek walutowy Rosji i Białorusi może być korzystnym dla przedsiębiorców oraz konsumentów białoruskich tylko pod warunkiem prawidłowego założenia oraz przeprowadzenia na Białorusi „twardych polityki makroekonomicznej oraz głębokich reform strukturalnych”, od dawna zalecanych przez MFW.

W Soczi Aleksandrowi Łukaszenko udało się osiągnąć przedłużenie terminu negocjacji. Trudne kwestie wprowadzenia wspólnej waluty oraz dostaw gazu przeszły na poziom nowych uzgodnień, które z doświadczenia mogą trwać długo. Giennadij Sielezniow, przewodniczący parlamentu rosyjskiego, uważa, że proces zastrzeżenia stosunków rosyjsko-białoruskich minął. Dobrze, że w wyniku spotkania dyskusja w kwestii dostarczania gazu rosyjskiego oraz przygotowania dokumentu o wprowadzeniu wspólnej waluty będzie trwała. Dla Sielezniowa pozostaje trudną również kwestia przygotowania Aktu Konstytucyjnego. Jednak Walery Karbalewicz, politolog, uważa, że nadzieje Aleksandra Łukaszenki na zawarcie korzystnego porozumienia podczas spotkania z Władimirem Putinem nie potwierdziły się. Prezydent Rosji ujawnił, że model integracji polityczno-propagandowej już nie działa. „Utrudnia to perspektywę polityczną lidera Białorusi” — uważa analityk.

Aleksander BEZZUBOW

AKTUALNOŚCI

PRACA WSTRZYMANA

Ambasador Białorusi w Izraelu został odwołany do Mińska w celu przeprowadzenia konsultacji. Białoruska placówka konsularna czasowo wstrzymała wydawanie wiz białoruskich obywatelom Izraela. Według Andrzeja Sawiny, kierownika działu informacji MSZ RB, takie kroki są związane z tym, że w sierpniu br. Izrael zamknął swoją ambasadę w Mińsku. Obecnie planuje się omówić kwestię określenia nazwy placówki dyplomatycznej Białorusi w Izraelu.

WIEDEN

15 września w Wiedniu rozpoczęła pracę 47. Sesja Generalnej Konferencji Agencji Międzynarodowej ds. Energii Atomowej. Białoruską delegacją kierował Enwier Baryjew, wiceminister do spraw nadzwyczajnych. Delegacja Białorusi uczestniczyła w spotkaniu z kierownictwem agencji. Podczas posiedzenia omawiano wyniki pracy agencji w ciągu roku oraz plany pracy w dziedzinie energetyki atomowej, współpracy technicznej oraz badań naukowych.

ZBIR

16 września w Mohylewie przebywała delegacja Zebrania Federalnego Rosji pod kierownictwem Giennadija Sielezniowa, przewodniczącego Zebrania Parlamentarnego Rosji. Delegacja wzięła udział w 23. Sesji Zebrania Parlamentarnego ZBIR-u, spotkała się z kierownictwem obwodów mohylewskiego. W ramach wizyty odbyło się również posiedzenie Komisji Zebrania Parlamentarnego.

REKONSTRUKCJA

Ambasada USA na Białorusi przekazała 28 tys. USD na odbudowę posiadłości Tadeusza Kościuszki w miejscowości Mereczowszczyzna. W miejscu, gdzie stał dom Kościusków, do niedawna znajdował się jedynie kamień z tablicą pamiątkową. Decyzję o odbudowie posiadłości podjęły władze obwodowe Brześcia, które przekazały wcześniej 35 mln rubli na rozpoczęcie prac. Wykonano projekt rekonstrukcji, przeprowadzono prace archeologiczne, w trakcie których odkryto stare fundamenty domu. Władze białoruskie zamierzają przekazać dodatkowo 80 mln rubli.

ŻNIWA

500 tys. ton zboża mniej, niż w ub.r. zebrały gospodarstwa rolne na Białorusi — poinformował Anatol Rubanko, wiceminister rolnictwa RB. Zebrano w tym roku 5,5 mln ton zboża. Średnia urodzaju na Białorusi to 27 kwintali z ha. Najwięcej zebrano w obwodzie grodzieńskim — o 10 kwintali z ha więcej niż w innych obwodach.

SPADEK PRODUKCJI

Według informacji Ministerstwa Statystyki i Analiz Republiki Białoruś, w ciągu 8 miesięcy br. na Białorusi spadła produkcja alkoholu. Wyprodukowano o 18,9 proc. alkoholu mniej, niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Produkcja koniaków i brandy spadła o 66,7 proc. Zmniejszyła się również produkcja win. Zwiększyło się natomiast zapotrzebowanie na szampan o 9,1 proc. i piwo 0,5 proc.

INTERFAX/BELTA

WIZYTA

PACE w Mińsku

14 września do Mińska z roboczą wizytą przyjechali przedstawiciele Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy (ZPRE). Tym razem Białoruś odwiedzili Terry Davis, lider frakcji socjalistów, Stef Goris, mówca ds. Białorusi w Komitecie Politycznym Zgromadzenia Parlamentarnego, Jonas Czekuolis, przewodniczący Podkomisji ds. Stosunków z Białorusią Komitetu Politycznego Zgromadzenia Parlamentarnego oraz inni parlamentarzyści.

15 września w Mińsku przedstawiciele ZPRE oraz Zebrania Narodowego Białorusi zorganizowali seminarium „O funkcjonowaniu i doskonaleniu instytucji demokratycznych w państwie współczesnym”. Omówiono problemy wprowadzenia moratorium na karę śmierci, zasad demokratycznych prawodawstwa wyborczego oraz kwestie wolności słowa.

W ramach wizyty odbyły się spotkania z przedstawicielami opozycji, jak również z organizacjami społecznymi. Przedstawiciele odwiedzili Ministerstwo Informacji oraz MSZ Białorusi. Spotkali się również z przedstawicielami Administracji Prezydenta RB.

16 września przedstawiciele ZPRE przyjął Siergiej Martynow, minister sprawiedliwości RB. Podczas spotkania omawiano kwestie stosunków Białorusi z UE oraz z innymi państwami Europy. Minister podkreślił zainteresowanie pogłębieniem stosunków gospodarczych z państwami UE. Powiedział także, że wizyta miała duże znaczenie dla rozwoju współpracy ZPRE z Białorusią.

Aleksander BEZZUBOW

Ceny paliw 18 września 2003

AI-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu „Biełneftiechim”			
955 0,44*	1190 0,55*	1370 0,63*	955 0,44*
Stacje kompanii „LUKOIL”			
910	1170	1310	885

* cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny

Kurs walut Banku Narodowego 18.09.2003

USD	LIT	RUR	PLN	EURO
2102,00	580,30	68,51	524,06	2348,56

Informacji udzieliła służba SPAS001 tel. 001

CNAC001

OBCHODY

Program obchodów 875. rocznicy powstania Grodna

20 września 2003r.

12.00-12.50 — przejście teatralizowane od Nowego Zamku do Placu Lenina;
13.00-14.00 — uroczyste otwarcie święta (Plac Lenina). Przemówienie przewodniczącego Grodzieńskiego Miejskiego Komitetu Wykonawczego oraz przedstawicieli miast zaprzyjaźnionych;
14.30-15.30 — otwarcie znaku Dawida Grodzieńskiego (przy Kołozy);
17.30-20.00 — święto w Pałacu Lodo-wym;
14.00-22.00 — występy na placówkach
1. Plac Lenina
14.00-15.00 — występ zespołów orkiestrowych;
15.00-16.30 — występ zespołów amatorskich;
16.30-19.00 — występ solistów oraz zespołów estradowych;
19.00-20.00 — program przygotowany przez „Radio-Grodno”;
20.00-22.00 — występ uczestników oraz zwycięzców festiwalu „Pieśń nad Niemnem” oraz „Głosy Europy”;
22.00 -fajerwerk.

2. Placówka estradowa w parku im. Zylibera

14.00-17.00 — występ najlepszych zespołów dziecięcych;
17.00-20.00 — koncert oraz pokaz mody agencji Andrzeja Ryndy;
11.00-17.00 — Dzień Kolekcjonera-2003;
11.00-17.00 — prezentacja nowej karty telefonicznej oraz produkcji przedsiębiorstwa Biełtelekom;
11.00-17.00 — prezentacja znaczka oraz koperty z symbolem 850. rocznicy powstania miasta, dowóz korespondencji przez pocztę konną (organizator przedsiębiorstwo „Biełpoczta”).

3. Placówka siatkówki w parku im. Zylibera

14.00-17.00 — prezentacja różnych technik walki.

4. Placówka przed Teatrem Lalek

14.00-18.00 — jarmark oraz inne zabawy (Miasto Mistrzów).

5. Placówka przed archiwum na Placu Lenina

14.00-20.00 — wystawa oraz sprzedaż samochodów.

6. Galeria Tyzenhauza

14.00-17.00 — koncert laureata konkursów międzynarodowych Władimira Zacharowa. Wystawa pejzażu miejskiego „Moje miasto”.

7. Placówka muzyki akademickiej przy sklepie „Dobrobyt”

14.00-17.00 — występ najlepszego zespołu akademickiego.

8. Centrum handlowe „Niemen”

14.00-17.00 — koncert zespołów folklorystycznych (placówka weteranów).

9. Placówka przed Kinem „Grodno”

14.00-17.00 — występ studentów uczelni grodzieńskich (placówka młodzieżowa).

10. Placówka przed barem „Wileński”

14.00-17.00 — występ zespołu „Ostatnie pieniądze”.

11. Placówka handlowa (ul. E. Orzeszkowej)

13.00-20.00 — placówki handlowe z różnych czasów historycznych „Jak jadal nasi przodkowie”.

Lodowy Pałac Sportu

17.30-20.00 — Święto z udziałem najlepszych zespołów miasta oraz solistów białoruskiej estrady.

21 września 2003r.

7.00-10.00 — Święto Wędkarzy (konkurs) nad Niemnem;

11.00-15.00 — święto wodne nad lewym brzegiem Niemna.

GRODNO

Spiesz czynić dobro

Stowarzyszenie „Nadzieja” przy Grodzieńskim College'u Pedagogicznym działa pod hasłem „Ogrzej ciepłem swej duszy każdego, kto potrzebuje twojego ciepła”. Młodzi członkowie naszego stowarzyszenia chcą być nadzieją dla wielu samotnych starszych ludzi w naszym mieście, dzieci-inwalidów i sierot niosąc im pomoc społeczną.

Już tradycyjnie członkowie naszego stowarzyszenia spędzają wakacje połączone ze szkoleniami w Polsce. Jak i w roku ub. na zaproszenie siostry Teresy Brochockiej przełożonej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Marii w Szamotułach odwiedziliśmy dom, w którym przebywają dzieci upośledzone umysłowo i z zaburzeniami aparatu ruchowego.

Podczas pobytu w Szamotułach byliśmy świadkami przygotowań i uczestnikami ogólnopolskiego święta „Aby byli jedno”. Święto trwało cały dzień. W jego programie znalazły się punkty: msza św. dziękczynna za beatyfikację założyciela Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Świętej Rodziny arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, prezentacja przybyłych grup, zawody sportowe, wyprzedaż wyrobów ceramicznych, w drewnie oraz innych wyrobów zrobionych przez dzieci. Przeprowadzono konkurs artystyczny. Uczestnicy święta otrzymali dyplomy i cenne nagrody. Dzień się zakończył ogniskiem przy akompaniamencie cudownej muzyki i poezji Romana Brochockiego.

Wszystko, co czynią wychowawcy tego ośrodka, ma na celu pozytywne oddziaływanie na wychowanków poprzez dobro i miłość. Jest to prawdziwy Dom Miłosierdzia. Bardzo byśmy chcieli mieć możliwość nieść podobną pomoc potrzebującym w naszym kraju.

Eugenia MIRONOWICZ

Z LISTÓW CZYTELNIKÓW

Wrzesień lat minionych...

Łąka, las. Wiatr rozwiewa zapach kwitnących wrzósów, odświeżając moje wspomnienia. Tyle lat minęło od września 1939 roku... Jak że się zmienił nasz kraj. Rozejrzałam się dookoła — wszędzie pustka. Na ziemi, niegdyś karmiącej sporo ludzi, porosły krzewy. O fundamentach byłych tu domów przypominają duże kamienie, o kiedyś kwitnących sadach — zdziczałe drzewka owocowe. W pozostałych domkach żadnej oznaki życia. Pytam gdzie jest młodzież? Gdzie się podzieli nauczyciele, którzy uczyli 4 klasy po 32 osoby i to niegdyś w 2 zmiany. Jak dzisiaj pamiętam, było ich dwoje. Tak sprawnie potrafili utrzymać poziom wiedzy i dyscyplinę. Każdy z uczniów musiał wiedzieć, kiedy ma ustąpić drogę lub miejsce starszej osobie, kto i komu najpierw musi podać lub pocałować rękę... Po 7 klasie uczniów z pewnością można było określić jako osoby wychowane i wykształcone. Każdy musiał zdać egzamin z astronomii; uczniowie „znali się” na gwiazdach, aby w razie potrzeby odnaleźć drogę do domu. Niestety wojna sprawiła, że gwiazdy nie pomogą wrócić do rodzinnych stron.

A co obserwuję w dniu dzisiejszym: język literacki zamienia się żargonem, zachowanie młodzieży pozostawia dużo do życzenia.

Czego się spodziewamy i czego oczekujemy od naszych dzieci, jeżeli najpierw dbamy o dobra materialne, o to, aby szedł w nogę z „rewolucją techniczną”. Pozwalamy nastolatkom oglądać filmy z elementami zabójstw. W tamtych czasach żaden z ojców nie pozwalał dzieciom czy żonie patrzeć jak zabijano owcę, wieprza... Dzieci były czułe na ból, lękały się grzechu, złej opinii.

Żeby tylko było możliwe powrócić do września w latach minionych... Albo października - przynajmniej uczniowie szanowaliby swoich nauczycieli.

Lucyna BOBORYK

OPINIA

Z ogromną przyjemnością przeczytałam w Głosie artykuł o otwarciu Domu Polskiego w Iwieniu. Jeszcze jedna społeczność Polaków na Białorusi - Oddział Związku Polaków i Polskiej Macierzy Szkolnej będzie miała lokum i plony jej owocnej pracy będą cieszyły nas wszystkich.

Już niejednokrotnie na łamach Głosu wypowiadałam się na temat wspólnej działalności ZPB i PMS, wszyscy zyskamy na tym, jak będą ramie w ramie kroczyć ku swojej głównej mecie - odrodzeniu kultury i tradycji polskiej oraz kształceniu dzieci w języku polskim.

Pragnę byśmy się cieszyli ze wspólnych osiągnięć i składali sobie nawzajem życzenia, ponieważ zmierzamy w jednym kierunku. Przekazmy więc sobie znak pokoju, jak to czynimy w świątyni w każdą niedzielę i nie zapomnijmy o tym na co dzień.

Helena PIETRAKOWA

Olimpijczycy nad Bałtykiem

W drugiej połowie sierpnia w Sztutowie na Mierzei Wiślanej odbył się Ogólnopolski Zlot Młodzieżowych Animatorów Sportu z udziałem młodzieży Polonijno-Szkolnych Klubów Olimpijczyka z Białorusi, Litwy i Czech.

Dwa tygodnie wakacji spędzili razem 240 uczniów reprezentujących najlepsze szkoły podstawowe i gimnazja z 12 regionów Polski oraz ponad 100 osób reprezentujących młodzież polskiego pochodzenia spoza jej granic. Białoruś zaprezentowała 44 osobowa grupa młodzieży wraz z opiekunami z Polonijno-Szkolnych Klubów Olimpijczyka „Promień” i „Niemen” z Grodna oraz z Borun rejonu oszmiańskiego.

W uroczystym otwarciu zlotu wzięli udział: prof. Longin Pastusiak, marszałek Senatu RP, Franciszek Potulski, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej, Krzysztof Książek, prezes Zarządu Głównego Szkolnego Związku Sportowego, Marek Hauszyld, prezes Fundacji Semper Polonia oraz przedstawiciele władz samorządowych. Razem z młodzieżą goście honorowi złożyli kwiaty przy pomniku w Obozie Koncentracyjnym Sztuthoff.

Zlot przypadał w roku jubileuszu 50-lecia Szkolnego Związku Sportowego, organizatora trzeciego podobnego obozu, który dołożył wiele starań, aby młodzież dobrze spędziła czas. Dwa tygodnie obozowiczom upłynęły w intensywnym uczestnictwie w zawodach sportowych w piłce nożnej, siatkówce, piłce ręcznej, koszykówce, tenisie stołowym, sztafetowych biegach przełajowych i biegach na orientację. Młodzi sportowcy z Białorusi osiągnęli niezłe wyniki:

Piłka nożna: starsza kategoria wiekowa - chłopcy - „Niemen” 5 miejsce, „Promień” 7, młodszą - „Promień” 5 miejsce; dziewczyny - „Niemen” 6 miejsce. Sztafeta: starsza kategoria chłopców „Niemen” 5 miejsce, KO z Oszmiany - 7 miejsce, „Promień” - 11; młodszą kategorią - „Promień”

Marek Hauszyld i Longin Pastusiak (w centrum) z grupą z Białorusi

2 miejsce, „Niemen” - 4 miejsce, dziewczyny KO „Niemen” - 2 miejsce. Tenis stołowy: 5 miejsce Paweł Strelczenko „Niemen”, 7 - Eugeniusz Zakorkin „Niemen”, 8 - Paweł Karasiewicz „Promień”. Koszykówka: wśród starszych - „Niemen” - 5, Oszmiana - 8; wśród młodszych - „Promień” - 1. Siatkówka: „Promień” młodszą drużyną - 4, starszą - 6. Bieg na orientację - „Promień” - 2 miejsce. W ogólnej klasyfikacji drużynowej KO „Promień” Polskiej Szkoły w Grodnie w kategorii młodszych dzieci zajął II miejsce.

Podczas zlotu był czas i na zwiedzanie Fromborka, podróż promem, wycieczki rowerowe, dyskoteki i plażowanie. Niezapomniane wrażenia pozostały spotkaniem z polskimi olimpijczykami: Jerzym Kulejem i Marianem Sypniewskim. Dzielnym rad oraz pomocy dydaktycznych opiekunom udzielili przedstawiciele Polskiego Związku Tenisa Stołowego, trenerzy polskich reprezentacji koszykówki i siatkówki, orientacji.

O zlocie podzielił się wrażeniami Maciej Obcowski, koordynator programu P-SzKOL Fundacji „Semper Polonia”:

- W tym roku zorganizowaliśmy obóz sportowy dla młodzieży zrzeszonej w Polonijno-Szkolnych Klubach Olimpijczyka w Sztutowie. Wynika to z tego, że chcieliśmy, aby młodzież polskiego pochodzenia z Białorusi, Czech i Litwy mogła nawiązać kontakt z młodzieżą z całej Polski. Stąd też zaproponowaliśmy udział członków P-SzKOL w Ogólnopolskim Zlocie Młodzieżowych Animatorów Sportu (organizowanym po raz trzeci z kolei przez Szkolny Związek Sportowy w Sztutowie na Mierzei Wiślanej).

Jak można ocenić przebieg obozu i udział w nim drużyn polonijnych? - Uważam, że impreza była udana. Pragnę przypomnieć, że Polonijno-Szkolne Kluby Olimpijczyka, istnieją dopiero od roku (aktualnie mamy założonych prawie 30 klubów na całym świecie!), a już odbyło się wiele interesujących przedsięwzięć, do których bezwzględnie trzeba zaliczyć Zlot w Sztutowie. Jeśli chodzi o udział zespołów polonijnych, to uważam, że wszystkie drużyny odniosły duży sukces. Po pierwsze w tym, że

młodzież wzięła czynny udział w rywalizacji sportowej we wszystkich siedmiu dyscyplinach (t.j.). Po wtóre: zajęcie drugiego miejsca w punktacji końcowej w kategorii chłopców na poziomie szkoły podstawowej przez P-SzKOL „Promień” z Grodna, to olbrzymi triumf białoruskiej Polonii. Po trzecie: nigdy wcześniej nie było tak dużego zainteresowania zlotem ze strony władz państwowych. Udział w uroczystej inauguracji zlotu marszałka Senatu RP prof. Longina Pastusiaka oraz wiceministra Edukacji Narodowej i Sportu Franciszka Potulskiego świadczy o podniesieniu rangi całego przedsięwzięcia. Po czwarte: spotkania z mistrzami olimpijskimi - Jerzym Kulejem i Marianem Sypniewskim, to bez wątpienia istotne wydarzenia. Po piąte: zajęcia teoretyczne z liderami poszczególnych Polskich Związków Sportowych, to możliwość zdobycia solidnej wiedzy od najlepszych. Po szóste: nawiązanie nowych znajomości, wymiana doświadczeń, być może nowe przyjaźnie. Mam nadzieję, że to wszystko zaowocuje wspólnymi ciekawymi przedsięwzięciami, zawodami, konkursami itp. Słyszałem, że niektórzy zamierzają tworzyć wspólne strony internetowe, a za ich pośrednictwem zachęcać innych do idei olimpijskiej. I wreszcie po siódme: każdy uczestnik otrzymał nagrodę za udział w zlocie. Dodatkowo każdy P-SzKOL otrzymał piłki do gier zespołowych.

Czy są planowane na przyszły rok podobne imprezy sportowe?

- Plany na przyszły rok zależą w głównej mierze od wszystkich organizatorów i koordynatorów P-SzKOL, a przede wszystkim od zainteresowań młodzieży, która jest zaangażowana w działalność Klubów Olimpijczyka oraz od środków finansowych, o które już w tej chwili trzeba zabiegać. Myślę, że obóz sportowy czy zlot, w którym mogą uczestniczyć młodzi ludzie zarówno z Polonijno-Szkolnych Klubów Olimpijczyka z zagranicy, jak i Szkolnych Związków Sportowych z kraju, to dobra forma rozpowszechniania sportu i idei olimpijskiej. Jeśli chodzi o miejsce organizacji takiej imprezy w przyszłym roku, to być może proponujemy inne miejsce (może jakąś miejscowość górską). Jeszcze raz chcę podkreślić, że to zależy od nas wszystkich i od naszych darczyńców, których serdecznie zapraszamy do współpracy już dzisiaj.

Tatiana ZALESKA

Marian Sypniewski i Maciej Obcowski wręczają medale dziewczynom z Białorusi, które zajęły 2 miejsce w sztafecie

Z LISTÓW CZYTELNIKÓW

Poznaliśmy swój kraj

Polska jest Ojczyzną Polaków i tak być powinno, ale wrzesień 1939r. rozsiał Polaków po całym świecie, a kraj został zrujnowany i rozgrabiony. Syberia, Kazachstan, kontynenty amerykańskie... Co jeszcze zostawało Polakom? Chodziło im nie o rozkosze lecz o możliwość przetrwania.

Jednak, po śmierci Stalina, Polacy odzyskali możliwość zebrać się na swoich terenach.

Znowu się jednoczą, tworząc niby „związek” podanych sobie nawzajem splecionych rąk. Czas leci, a Polacy z różnych krańców ziemi ciągle się zjeżdżają do kraju, gdzie zwiedzają pozostawione puste chaty. Modlą się na dziedzińcach,

przy krzyżach swoich przodków. Cieszą z tego, co odnaleźli. Po powrocie z zachwytem dzielą się wspomnieniami z tymi, którzy już nie mają sił na odwiedziny rodzinnych stron, piszą artykuły do polskich wydawnictw.

W ub. roku seniorowie polscy z Anglii wędrowali w pielgrzymce po Grodzieńszczyźnie i Wiśleszczyźnie. Zwiedzili także Lidę - miałam okazję z tymi ludźmi porozmawiać. Byli zmęczeni podróżą, ale szczęśliwi z odnalezienia śladów minionych lat. Po ich odejście do Anglii przeczytałam to jeszcze raz doskonale opisane w broszurce „Junak”, którą otrzymałam od nich na pamiątkę. Opowiadali, że

„Głos znad Niemna”, przeze mnie przekazany, przechodził z rąk do rąk jak relikwia.

Czas upływa jak woda. Nasze dzieci są dorosłe, mamy już wnuków. Większość z nich ma komputer, Internet, tel. komórkowy lub inne nowostki komunikacji. A wyżej opisana historia służy nam przypomnieniem: nauczyć swoich dzieci szanować kraj pochodzenia pradiadków. Mamy obierać za cel - utrzymanie tradycji, obyczajów polskich i umieć przekazać to innym pokoleniom. I nasze wnuki będą nam wdzięczne.

Nie tak dawno za pomocą Wolontariatu Fundacji Polonia w Warszawie grupa dzieci z Lidy wyjeżdżała na wczasy do Ośtonin. Wszy-

scy cieszyli się z możliwości pobytu w Polsce, nad Morzem Bałtykiem. Młodzież miała dobrą opiekę i okazję do zwiedzania kościołów, zabytków historycznych. Dzieci słyszały język polski i starały się go nauczyć.

Składam podziękowanie sponsorom i organizatorom tej wycieczki: Krystynie Pochwalskiej, kierowniczce Joannie Wierzbowskiej, Małgorzacie Grzecholik, również Irenie Wojtkiewicz.

W imieniu dzieci, ich rodziców, za pośrednictwem naszego kochanego „Głosu znad Niemna” składam serdeczne „Bóg zapłać!” Niech Bóg was wszystkich ma w opiece i na długie lata szczęście da!

Lucyna BOBORYK

Zauroczeni Grodzieńszczyzną

Wizyta delegacji z Siedlec

W dniach 1-3 września Grodzieńszczyznę odwiedziła delegacja Siedleckiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” i sponsorzy w składzie: Jerzy Myszkowski, prezes Siedleckiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Karol Kraszewski, prezes przedsiębiorstwa energetycznego w Siedlcach, członek Komisji Rewizyjnej Siedleckiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, z małżonką Teresą, prof. Kazimierz Janowski, prorektor Akademii Podlaskiej, Jacek Grabiński, dyrektor Siedleckiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Marzanna Prekurat, kierownik biura Rady Miasta Siedlec.

Wizyta delegacji z Siedlec rozpoczęła się od spotkania na rozpoczęcie roku szkolnego w Szkole Polskiej w Wołkowysku.

Nie po raz pierwszy byłem w Wołkowysku, chociażby dlatego, że z tym miastem mamy podpisaną umowę, ale są wśród nas osoby, które są tu po raz pierwszy — powiedział Jerzy Myszkowski. — Delegacja mogła zobaczyć jak wygląda szkoła, jak pięknie dzieci rozmawiają i śpiewają po polsku, spotkał się z dyrektorem szkoły i nauczycielami, jak również z Anną Sadowską, prezes Oddziału ZPB w Wołkowysku, która jest duszą polskości i patriotyzmu. Jesteśmy bardzo zadowoleni z pobytu w Wołkowysku, będziemy starali się pomagać,

Podczas wizyty w Siedzibie Głównej ZPB

przynieść prezenty do szkoły dla młodzieży i dzieci.

Będąc na Grodzieńszczyźnie nie sposób ominąć Bohatyrowicz, znanych ze słynnego grobu Jana i Cecylii, a także Grobu Powstańców z 1863r. To tu goście z Siedlec mogli podziwiać piękno Niemna podczas ogniska.

W harmonogramie ich pobytu na Grodzieńszczyźnie znalazło się również zwiedzanie Domu Polskiego w Szczuczynie, gdzie wręczono prezenty. Z Wiktorem Bogdanem, prezesem Oddziału ZPB w Szczuczynie, goście z Siedlec odbyli rozmowę o Domu Polskim, młodzieży, kółkach.

Tempo goniło. Następnym przystankiem — Lida. Jak zawsze serce ścisła w momencie powitania, podczas którego pięknie śpiewały i recytowały wiersze dzieci. Na spotkaniu w Domu Polskim obecni byli pracownicy Do-

mu Polskiego, nauczyciele, rodzice i dzieci. Goście z Siedlec porozmawiali z dyrektorem o tym, co jest potrzebne i niezbędne.

— Myślę, że na Mikołajki uda nam się sprezentować temu Domu Polskiemu punktowy reflektor, na który zbieramy pieniądze — powiedział Jerzy Myszkowski. — Obiecałem już w kwietniu, że postaram się zrealizować ich pragnienie. Moim osobistym marzeniem jest również, żeby na Boże Narodzenie mogli już z niego korzystać.

Delegacja z Siedlec odwiedziła również Mir, a w nim zamek, piękną tablicę z mozaiką przedstawiającą Chrystusa, a kopiec Adama Mickiewicza w Nowogródku, mury zamku, spacer ulicami tego miasta wywarły na gościach z Siedlec niezapomniane wrażenia.

Kolejnym miastem, do

którego udali się było Grodno, a w nim: spotkanie w Konsulacie Generalnym RP. Konsul Generalny Andrzej Krętowski pokazał w jaki sposób konsulat jest przygotowany do wydawania wiz. Oprócz tego odbyło się spotkanie z Tadeuszem Kruczkowskim w Siedzibie Głównej ZPB, spotkanie w Polskiej Macierzy Szkolnej z dyrektorem Teresą Kryszyn, która przedstawiła plany i zagadnienia, którymi się zajmują, poinformowała o działaniach PMS, wizyta w Polskiej Szkole, zwiedzanie Grodna i jego zabytków.

Z bólem serca i łzami w oku wrócili do Siedlec. Najprawdopodobniej już tradycyjnie przyjadą na Dzień Nauczyciela.

— Staramy się z dyrektorem Jackiem Grabińskim służbowo przyjeżdżać jak najczęściej — powiedział Jerzy Myszkowski. — Co dotyczy oficjalnych delegacji, nie zawsze udaje nam się skompletować towarzystwo, ponieważ są to dyrektorzy, prezesi firm, którzy pomagają i wspierają naszą działalność, mają różne obowiązki i ciężko jest zmobilizować ich w tym samym czasie.

Zostali zauroczeni krajobrazem, zielenią, a także Białorusią. Duże wrażenie wywarły na nich Domy Polskie. Dzięki temu pobytowi wiedzą między innymi, na co przeznaczane są wydzielone środki. Są bardzo zadowoleni, bardzo chętnie przyjadą tu jeszcze raz.

Irena KULIKOWSKA

Kształtowanie umysłu i charakteru

Głosowi

Anżelika ORECHWO, dyrektor Szkoły Społecznej przy ZPB w Grodnie

Jak rozpoczęła się historia szkoły?

— Szkoła Społeczna przy ZPB w Grodnie powstała w 1996 roku. Rozpoczęliśmy obecnie 8 rok szkolny. Przyjmujemy uczniów od klasy 7 do 11. Na początku pracowałam tu jako nauczyciel, stanowisko dyrektora

objęłam w roku 2000. Chcę powiedzieć, że uczniowie lubią szkołę, widać to chociażby po tym, jak licznie absolwenci przychodzą na imprezy szkolne.

Ilu uczniów w tym roku rozpocznie naukę?

— Aktualnie mamy 130 podaj, w większości to są nowi uczniowie, ale zgłoszenia są przyjmowane nadal. Uczniowie przychodzą do różnych klas. W tym roku mamy we wszystkich klasach grupy początkujące, czyli uczniów, którzy przyszli do nas po raz pierwszy. Mamy uczniów, którzy dojeżdżają do szkoły z rejonu grodzieńskiego, a nawet z Mostów.

Jak liczne jest grono pedagogiczne?

— W szkole pracuje pięciu nauczycieli: Jan Mikołajczyk, który prowadzi zajęcia z historii, Ewa Andrzejewska, polonistka, Ryszard Szczepny, matematyk, przyjeżdżają do nas z Polski. Natomiast ja i Helena Baszko jesteśmy absolwentkami uczelni polskich.

Jakie założenia stawiacie przed sobą?

— Naszym głównym celem jest nauczyć młodzież języka polskiego na dobrym poziomie. Prowadzimy więcej zajęć z tego przedmiotu niż np. w różnych kółkach zainteresowań. Szkoła jest nastawiona na młodzież, która nie uczęszcza do Polskiej Szkoły w Grodnie i nie ma możliwości w swoich szkołach podjąć nauki języka polskiego. Będziemy się starać, żeby każdy z młodych ludzi odnalazł coś ciekawego dla siebie w naszej szkole.

Dziękuję za rozmowę

Rozmawiała Helena BOHDAN, fot. Jarosław WANIUKIEWICZ

Ojczyznę wolną pobłogosław, Panie...

ciąg dalszy ze str. 1

12 września Sybiracy z całej Polski, akowcy, delegacje szkół i liceów białostockich, wojska i policji, goście z Litwy i Białorusi zgromadzili się przy Pomniku Katyńskim. W składzie delegacji ZPB do Białegostoku przyjechali Sybiracy i akowcy z Lidy, Baranowicz, Szczuczyna, Porzecha, Radunia i Grodna. Obecni byli także Sybiracy z Wilna.

Po przywitaniu i błogosławieństwie uczestnicy marszu ruszyli ulicami Białegostoku przed kościół pw. Ducha Świętego. Pochód rozciągnął się na ponad kilometr. Ponad 100 sztandarów reprezentowały oddziały i kółka Związku Sybiraków z całej Polski, Rodzina Katyńska i wiele innych organizacji. Wśród nich sztandary ZPB i stowarzyszeń Sybiraków, Żołnierzy AK, kombatanów, a także oryginalnie wykonany proporzec Sybiraków z Lidy.

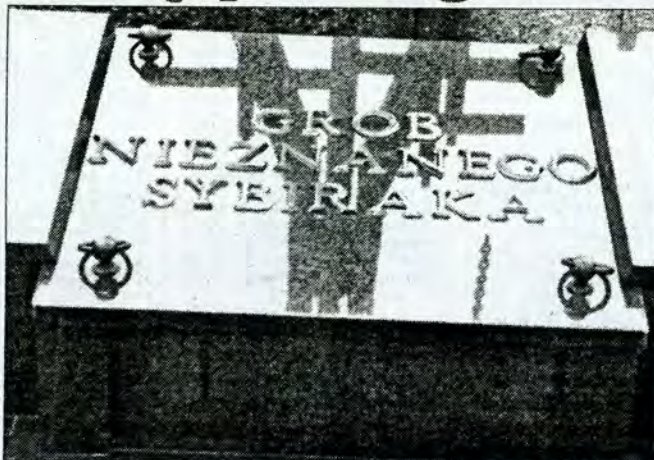
Kościół pw. Ducha Świętego był przepełniony, zwisające z balkonów sztandary dodawały powagi mszy św. celebrowanej przez J. E. Arcybiskupa Wojciecha Ziembę, metropolitę białostockiego. Po mszy św. pod Pomnikiem-Grobem Nieznanego Sybiraka ustawiły się poczty sztandarowe, warta honorowa, orkiestra, przedstawiciele społeczeństwa, Związku Sybiraków, władz państwowych i samorządowych. Na początku został wykonany hymn Związku Sybiraków.

Po modlitwach za zmarłych Sybiraków w obrządku katolickim i prawosławnym został odczytany list prezydenta Aleksandra Kwasniewskiego do uczestników Marszu. W imieniu Sejmu RP życzenia Sybirakom złożył wicemarszałek Janusz Wojciechowski. List kierownika Urzędu ds. Kombatanów i Osób Represjonowanych Jana Turskiego odczytał doradca ministra Adam Dobroński.

Zyczenia Sybirakom i uczestnikom marszu złożyli wojewoda podlaski i prezydent Białegostoku. Przejmujące w swej treści i wymowne było wystąpienie prezesa Związku Sybiraków Ryszarda Rejta. M.in. podkreślił rolę jaką miało wyprowadzenie z ZSRR w 1942r. przez gen. Andersa armii zesłańców. Oni to po powrocie z zesłania, obozów i łagrów dali światu świadectwo prawdy. Opowiedzieli światu o istocie i zbrodniach radzieckiego totalitaryzmu. Może właśnie dzięki temu stał się możliwy inny los pozostałych w ZSRR Polaków i los powojennej Polski.

Znana jest m.in. książka „W czterdziestym nas Matko na Sybir zesłali”. Jest to zbiór opowiadań — wypracowań dzieci-zesłańców, którzy opuścili ZSRR z Armią Andersa i na początku roku szkolnego w Palestynie zamiast wypracowań „Jak spędziłem lato”, pisali o swoich przeżyciach od 17 września 1939r. do momentu opuszczenia Związku Radzieckiego. Są to wzruszające świadectwa radzieckich zbrodni na Polakach.

Podczas uroczystości został odczytany Apel Poległych zakończony salwą honorową. Na zakończenie zebrani złożyli wieńce i kwiaty przy Pomniku-Grobie Nieznanego Sybira-

ka i zapalili znicze. Wezwanie delegacji Sybiraków z Białorusi do złożenia wieńca powitane było oklaskami wszystkich zebranych. Mogłoby się wydawać, że wśród tysięcy zebranych i ponad setki sztandarów z całej Polski 60-osobowa delegacja ZPB i jej sześć sztandarów nie wniosą do uroczystości nic nowego i zostaną niezauważeni. A jednak kilkakrotnie podkreślano obecność Polaków z Białorusi i Litwy. A więc byliśmy potrzebni, nie mogło nas zabraknąć. Byliśmy i jesteśmy częścią narodu polskiego niezależnie od miejsca zamieszkania.

Na rozpoczęcie mszy św. chór akowców, a także i Sybiraków zaśpiewał hymn „... Ojczyznę wolną pobłogosław, Panie...” Tak obecnie jak i na zesłaniu czy w obozach dobrem i wartością najwyższą była dla nich nie tylko ich wolność osobista, wolność ich krewnych i znajomych, a może i przede wszystkim wolność ich Ojczyzny.

Przeżyli, doczekali się wolności osobistej i wolności ich Ojczyzny. Nie wszyscy... W pamięć o okropnym ludobójstwie, o tych, którzy nie przeżyli, nie wrócili wnoszą się w Polsce pomniki, są odsłaniane i poświęcane tablice pamiątkowe, powstają muzea. Z taką właśnie myślą został zorganizowany i III Marsz Żywych Pamięci Polskiego Sybiru.

Nic podobnego nie odbyło się nigdy na Białorusi. Wiado-

mo z jakich powodów: nie są tym zainteresowane władze miejscowe, które nie zdobyły się nawet na jakiś symboliczny znak na pamiątkę o dziesiątkach, a może i setkach tysięcy Białorusinów ofiar stalinizmu.

Tadeusz MALEWICZ

Lida

14 września w Domu Polskim w Lidzie odbyło się zebranie z okazji Międzynarodowego Dnia Sybiraka. Poprzedziła go msza św. w intencji Sybiraków i ofiar represji politycznych w kościele farnym jako znak pamięci o wszystkich tych, którzy polegali, w haniebny sposób byli prześladowani i tych, którzy wbrew wszystkiemu i dzięki Bogu wrócili do swych domów.

Zebrał się, aby złożyć hołd bohaterom. W naszych sercach na zawsze pozostanie o nich pamięć i szacunek. Program został rozpoczęty recytacją fragmentu wiersza Artura Opmana „List z Sybiru.” Bardzo ucieszyło nas to, że mieliśmy zaszczyt powitać tych, którzy wrócili do ojczyzny i wbrew chorobom przyszli na niedzielne spotkanie, gdzie otoczono ich ciepłą i serdeczną atmosferą.

Przez prawie 1,5 godziny w auli Domu Polskiego trwał czas wspomnień. Nasi bohaterowie próbowali utworzyć nieprzerwany łańcuch wspomnień, ogniwa którego łączyły czerwone serduszko jako znak, że to wszystko o czym opowiadali, pozostanie na zawsze w ich i naszych sercach. Okrutne życie, straszne lata spędzone w łagrach na zawsze pozostaną w ich pamięci. Serduszko było przekazywane z jednych strudzonych drżących rąk do drugich, ale łańcuch został przerwany, ponieważ niezliczona liczba ludzi poległa. Oddaliśmy im hołd i uczciliśmy ich pamięć minutą ciszy.

Droży Sybiracy! Mimo to, że przeżyliście tyle strasznych lat, mimo to, że napotkał Was okrutny los i ciężka praca, macie ciepłe twarze, szczere i dobre oczy. Dziękujemy, że nie stwardniały Wam od krzywd i униżania serca. Uczcie nas tym samym przebaczenia. Niech Anioł Przebaczenia złagodzi burzę bólu w sercach, niech nie przecinają więcej drogę klęska, bieda i tragedia. Życzymy odpoczynku od głodu i chłodu, życzymy szczęścia tym, którzy powrócili do swoich domów, pokój niech pozostanie z tymi, którzy polegli i wolą losu pozostali na ziemi wygnania.

Żanna ANDZIULEWICZ

Wyrazy głębokiego smutku i żalu oraz szczerego współczucia **Kazimierzowi i Wacławowi NIEŚCIEROWICZOM** oraz **Irenie DANILUK** i ich rodzinom z powodu śmierci

śp. MATKI

składa Rejonowy Oddział ZPB w Słonimiu

Wyrazy smutku i żalu, szczerego współczucia **Leonardzie REWKOWSKIEJ** oraz całej rodzinie z powodu śmierci siostry

śp. REGINY

składają członkowie Rejonowego Oddziału ZPB w Słonimiu oraz ZG ZPB

Poniedziałek

22 września

1 BT

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00
 Новости.
 07.05, 08.10 „Доброе утро, Беларусь” Информационно-музыкальная программа.
 09.05 „В центре внимания”. Информационно-аналитическая передача.
 10.05 Здоровье. Тележурнал.
 10.35 Путешествие дилетанта. „Ружаны. Золото Салегов”.
 11.05 Футбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.
 11.35 „Созвездие надежд”. Национальный телевизионный конкурс юных талантов.
 12.10 „Спортивная держава”. Видеофильм АТН.
 12.30 Погода за лотерейным билетом в комедии „Полный привод” (Великобритания-Франция).
 14.20 Телеклуб. Ваше лото”.
 15.10 Дикий, дикий Запад в комедийном вестерне „Моксисны Маниту” (Германия).
 16.35 „Маски-шоу”.
 17.05 „Клип-обойма”. Хит-парад.
 18.05 М. Клубович и О. Табаков в авантюрном сериале „Что сказал покойник?”. (Россия-Польша). 1-я серия.
 19.05 Зона Икс.
 19.15 П. Ришар в комедии ошибок и недоразумений „Налево от лифта” (Франция).
 20.50 Колыбельная.
 21.00 Панорама.
 Информационный канал.
 21.40 Премьера. Премия „Оскар”. Н. Кейдж и М. Стрип в интеллектуальной комедии „Адаптация” (США).
 23.40 Времени спорта. Ежедневная спортивная программа.
 00.10 Футбол. Лига чемпионов. Видеожурнал.

ОНТ

08.00 Наши новости.
 08.05 Телеканал „Доброе утро”.
 09.00 Наши новости.
 09.05 Контур.
 09.50 Сигурни Уивер. Вайнона Райдер в боевике „Чужой-4: Воскрешение”. США, 1997 год.
 11.35 Твинисы до 11.55.
 15.00 „Город женщин”. Телевизионное шоу.
 15.45 „Фабрика звезд-3”.
 16.10 Сериал „Берег мечты”. 16-я серия из 190. Бразилия, 2001 год.
 17.00 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
 18.00 Наши новости.
 18.15 „Новый день”. „Сканер”.
 18.20 „Человек и закон” с Алексеем Пимановым.
 19.00 Жди меня.
 20.30 Наши новости.
 21.05 Ток-шоу „Выбор”.
 21.50 Сериал „Две судьбы”. 13-я серия из 20. Россия, 2002 год.
 22.55 Наши новости.
 23.10 Владимир Меньшов. Михаил Глузский в детективе „Убийство на Монастырских прудах”. 1-я серия из 4. СССР, 1990 год до 00.10.

РТР

07.45 Уилл Смит и Томми Ли Джонс в фильме „Люди в черном” (США). 1997.
 09.40 В „Городке”.
 09.50 Вести. Дежурная часть.
 10.00 Вести.
 18.00 Премьера. „Комиссар Рекс”. Телесериал (Австрия - Германия).
 19.00 Вести.
 19.30 Местное время. Вести-Москва.
 19.50 Спокойной ночи, малыши!
 19.55 Русская серия. Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в сериале „Каменская-2. За все надо платить”. 1-я серия.
 21.00 Премьера. Александр Домогаров, Владимир Ильин и Борис Невзоров в детективе „Марш Турецкого. Новое назначение”.
 22.00 Вести+.
 22.20 Загадки Иосифа Бродского.
 23.15 Вести. Дежурная часть.
 23.30 Народный артист.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
 09.20 Погода на завтра.
 09.25 „Преступление в стиле „модерн”. „Смерть в Венеции”.
 10.00 Боевик „Агент национальной безопасности-3”.
 11.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
 14.35 „Сбрызнуть или не сбрызнуть - вот в чем вопрос!” Ток-шоу „Принцип домино”.
 16.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
 16.30 Премьера. Сериал „Суперлионки” (США).

„Суперлионки” (США).
 17.25 „Внимание: розыск!” „Опасный груз”.
 18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.
 18.35 Премьера. Сериал „Улицы разбитых фонарей-IV. Настройщик”.
 19.45 Острозкожный сериал „Черный ворон”. 9-я серия.
 21.00 „Страна и мир”.
 Главные события дня.
 21.35 Красная стрела.
 22.00 Сериал „Клан Сопрано”. 40-я серия (США).

Телевидение Гродно

6.30 Утро в мажоре.
 9.00 „На природе со Стефаном Бейраном”.
 Художественный сериал.
 9.50 „Рождественская звезда”.
 10.40 Провинциальные истории.
 11.00 Кино для дома.
 11.30 „Губерния”. Информационно-аналитическая программа.
 12.00 Перерыв.
 17.00 Программа передач.
 17.05 „Я - Гарзан”.
 Художественный фильм.
 18.00 Поздравительная открытка.
 18.30 „Нежный возраст”. Художественный сериал.
 18.55 „Защитники природы”. Документальный сериал.
 19.20 „Европа - общее наследие”.
 19.30 Новости.
 19.40 Подробности.
 19.50 „Губерния”. Информационно-аналитическая программа.
 20.20 Числوبيк.
 20.40 Поздравляем...
 21.00 Мультфильм.
 21.15 „Художники”. Документальный фильм.
 21.45 Новости.
 22.00 „Смертельное оружие-3”. Боевик.
 Режиссер: Ричард Доннер.
 В ролях: Мэл Гибсон, Денни Гловер.
 Двое детективов, знакомых зрителям по предыдущим сериям „Смертельного оружия”, опять берутся расследовать запутанное дело, связанное с коррупцией в рядах полиции. Большое количество оружия, собранное в качестве вещественных доказательств, постоянно исчезает с полицейских складов и попадает в руки преступников.

TVP 1

07.00 Kawa czy herbata
 09.00 Wiadomości
 09.12 Pogoda
 09.15 Wroniczka 17
 09.30 Stoł Beniamin
 09.55 Budzik
 10.25 Tut-Turyka
 10.40 Cedric
 10.50 Renata
 11.05 Miliard w rozumie
 11.30 Rok w ogrodzie
 12.00 Cztery kąty z wyobraźnią
 12.20 ZUS radzi
 12.30 Julius Streicher - zydofob
 13.00 Wiadomości
 13.10 Agrobiznes
 13.20 Kontrasty
 13.25 Rolnictwo na świecie
 13.45 Plebania; serial
 14.35 Sprawiedliwość na 18 kółach; serial
 15.25 Tędy przeszła historia
 16.00 Wiadomości
 16.10 Kalejdoskop
 16.35 Kulisy i sensacje
 17.00 Rower Błęza
 17.25 Moda na sukces; serial
 17.50 Sportowy Express
 18.00 Teleexpress
 18.20 Gość Jedyński
 18.35 Klan; telenowela
 19.05 Magazyn olimpijski
 19.45 Wrzuc Jedynekę
 20.00 Wieczorynka
 20.30 Wiadomości
 20.59 Sport
 21.05 Pogoda
 21.20 Mój oczy szeroko otwarte
 22.15 Teatr Telewizji
 23.45 Gdynia 2003
 00.10 Monitor Wiadomości
 00.35 Rozmowy na nowy wiek
 01.05 Daleko od okna; dramat

TVP 2

08.05 Studio urody
 08.15 Dwojka Dzieciom
 09.00 M jak miłość; serial
 09.50 Pytanie na śniadanie
 11.40 Sławy Bar na Woolwich Road
 12.40 Podróże kulinarne
 13.05 Animals
 13.30 Przystanek praca
 13.40 Telezakupy
 14.00 Panorama
 14.15 Złotopolscy; telenowela
 14.40 Życie do poprawki; serial
 15.30 Zrozumieć świat
 16.00 Niewiarygodna podróż w głąb ludzkiego ciała
 17.00 Panorama
 17.22 Pogoda
 17.25 Film dla niesłyszących
 18.20 Zielona karta
 18.50 PROGRAM LOKALNY
 19.30 Panorama
 19.54 Pogoda
 20.00 Spiewanie na ekranie
 20.40 Znaki czasu
 21.10 M jak miłość; serial
 22.00 Kochaj mnie
 22.30 997-magazyn kryminalny
 23.00 Panorama
 23.20 Sport-telegram
 23.28 Pogoda
 23.35 Ekstradycja II; serial
 00.35 Podwójna tożsamość; dramat sens.
 02.00 W obronie prawa; serial

Polonia

07.00 Kawa czy herbata
 09.00 Wiadomości
 09.12 Pogoda
 09.15 Wroniczka 17
 09.25 Złotopolscy; telenowela
 09.45 Eurotel
 10.00 Zaczarowany ołówek
 10.10 Wehikuł czasu
 10.35 Sposób na ponuraków; serial
 11.00 Panorama
 11.05 Laboratori
 11.25 Prawdziwa historia niechcianych pomników
 11.45 Warownie pogranicznych szlaków
 12.00 Panorama
 12.05 Czarne chmury; serial
 13.00 Wiadomości
 13.10 Biografie
 13.50 Krycia 2003
 14.05 Noce i dnie; serial
 15.00 Ojczyzna-polszczyzna
 15.20 To twoja droga
 15.40 Z kapitańskiego salonu
 16.00 Wiadomości
 16.10 Ciesochinek 2003
 17.05 Złotopolscy; telenowela
 17.30 Wróćmy na jeziora
 18.00 Teleexpress
 18.15 Sportowy Express
 18.20 Gość Jedyński
 18.35 Wehikuł czasu
 18.55 Tęcza bajeczka
 19.05 Sposób na ponuraków; serial
 19.30 Co Pani na to?
 19.55 Zapis zbrodni
 20.15 Dobranocna
 20.30 Wiadomości
 20.59 Sport
 21.05 Pogoda
 21.10 Złotopolscy; telenowela
 21.35 Noce i dnie; serial
 22.30 „Słask” 50 lat później
 22.55 To twoja droga
 23.25 Sprawa dla reportera
 00.00 Panorama
 00.20 Sport-telegram
 00.25 Prognoza pogody
 00.25 Urodził się we właściwym czasie...
 01.00 Pegaz
 01.25 Monitor Wiadomości
 01.40 Kurs dnia
 01.50 Zapis zbrodni
 02.15 Kasztaniaki
 02.30 Wiadomości
 03.35 Noce i dnie; serial
 04.30 „Słask” 50 lat później
 05.00 To twoja droga
 05.25 Sprawa dla reportera
 06.00 Urodził się we właściwym czasie...
 06.35 Monitor Wiadomości
 06.50 Kurs dnia

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
 07.45 TV market
 08.00 Power Rangers - serial
 08.30 Tajemniczy rycerz - serial
 09.00 Piątka nieustraszonych - serial
 10.00 Bar 3
 10.45 Idol ekstra 3
 11.30 Bar 3
 13.45 Z kamerą wśród ludzi
 14.40 Twoj lekarz
 14.55 Wystarczy chcieć
 15.10 Power Rangers - serial
 15.35 Tajemniczy rycerz - serial
 15.45 Miódowe lata - serial
 16.45 Informacje
 17.10 Interwencja - cykl reportaży
 17.30 Piątka nieustraszonych - serial
 18.30 Hugo Express
 18.55 Bar 3
 19.30 Informacje
 20.05 Awantura o kasę
 21.05 Bar 3
 21.55 Samo życie - serial
 22.30 Studio Lotto
 22.40 Twister - film katastroficzny
 00.55 Biznes informacja
 01.25 Graffiti
 01.40 Bumerang
 02.10 Kobiety za kratkami
 03.10 Aquaz Superchat
 05.30 Program religijny

Białystok

07.50 Przegląd gospodarczy
 08.15 Telezakupy
 08.30 Kurier
 08.45 Obiektów
 09.00 Małe ojczyzny
 09.30 Kurier
 09.45 Gość dnia
 10.00 Dzieci różnych bogów
 10.30 Kurier
 10.40 Nieustraszone - serial
 11.30 Kurier Polska
 11.45 Sprawa na dziś
 12.15 Gość dnia
 12.30 Kurier
 12.45 Nasze miasto
 13.30 Kurier
 13.35 Od Gershwin do Madonny
 14.30 Kurier
 14.50 Agrobiznes
 15.00 Najdłuższa podróż Józefa Barana
 15.30 Kurier
 15.45 WuWuA - program muzyczny
 16.00 Trzy szalone zera - serial
 16.30 Kurier Polska
 16.45 Pod Twoją obronę
 17.15 Obiektów - fiesz
 17.20 Gość dnia
 17.30 Kurier
 17.45 Rozmowa dnia
 18.00 Przegląd gospodarczy
 18.30 Kurier
 18.50 Reportaż
 19.00 Obiektów
 19.25 Kartka z kalendarza
 19.30 Kurier kulturalny
 19.45 Bądź zdrow! - serial
 20.10 Lwicy faktów
 20.30 Telezakupy
 20.35 Sport
 20.40 Pogoda
 20.45 Rozmowa dnia
 21.00 Telekurier
 21.30 Kurier
 21.50 Echa dnia
 22.15 Eurotel
 22.30 Kurier gospodarczy
 22.45 Obiektów
 23.00 Smakosz
 23.15 To jest temat
 23.30 Kurier
 00.05 Uprowadzenie Agaty - film

Wtorek

23 września

1 BT

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00
 Новости.
 07.05, 08.10 „Доброе утро, Беларусь” Информационно-музыкальная программа.
 08.45 Моя страна.
 09.05 Интеллектуальная комедия „Адаптация” (США).
 11.05 „Что сказал покойник?” Сериал.
 12.10 Зона Икс.
 12.25 Комедия ошибок и недоразумений „Налево от лифта” (Франция).
 14.05 Моя страна.
 14.15 „Все нормально, мама!” Развлекательная программа.
 15.10 „Маски-шоу”.
 15.30 Молодежный юмористический сериал „Оборотень в школьном городке”. 1-я серия.
 16.05 „5x5”. Программа для молодежи.
 16.45 Моя страна.
 17.05 „Псих-фактор”. Научно-фантастический сериал (США-Канада).
 18.05 „Что сказал покойник?” Сериал (Россия-Польша). 2-я серия.
 19.05 Премьера. Ш. МакЛэйн в романтической молодежной комедии „Каролина” (США-Германия).
 20.50 Колыбельная.
 21.00 Панорама.
 Информационный канал.
 21.40 Звезда мирового экрана С. Сталлоне в фантастическом блокбастере „Судья Дредд” (США).
 23.20 Моя страна.
 23.35 Клип-обойма.
 23.50 Футбол. Чемпионат Италии. Видеообзор тура.

ОНТ

08.00 Наши новости.
 08.05 Телеканал „Доброе утро”.
 09.00 Наши новости.
 09.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал. 141-я серия из 180.
 09.50 Сериал „Две судьбы”. 13-я серия. Россия, 2002 год.
 10.45 Следствие ведет Колобков до 11.10.
 15.00 „Город женщин”. Телевизионное шоу.
 15.45 „Фабрика звезд-3”.
 16.10 Сериал „Берег мечты”. 17-я серия.
 17.00 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
 18.00 Наши новости.
 18.15 „Новый день”. „Русская Италия”.
 18.40 Константин Райкин в программе „Сати”.
 19.10 „Земля любви, земля надежды”. Сериал. 141-я серия.
 20.00 Время.
 20.30 Наши новости.
 21.05 Многосерийный фильм „Убойная сила. Способный ученик”. Россия, 2001 год.
 22.10 Сериал „Две судьбы”. 14-я серия. Россия, 2002 год.
 23.15 Наши новости.
 23.30 „Не только о футболе”. Спортивное обозрение.
 23.50 Детектив „Убийство на Монастырских прудах”. 2-я серия. СССР, 1990 год.
 00.45 „На футболе” с Виктором Гусевым до 01.15.

РТР

07.45 Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в сериале „Каменская-2. За все надо платить”. 1-я серия.
 08.50 „Не сучай!” с Михаилом Евдокимовым.
 09.50 Вести. Дежурная часть.
 10.00 Вести.
 18.00 Премьера. „Комиссар Рекс”. Телесериал (Австрия - Германия).
 19.00 Вести.
 19.30 Местное время. Вести-Москва.
 19.50 Спокойной ночи, малыши!
 19.55 Русская серия. Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в сериале „Каменская-2. За все надо платить”. 2-я серия.
 21.00 Премьера. Александр Домогаров, Владимир Ильин и Борис Невзоров в детективе „Марш Турецкого. Новое назначение”.
 22.00 Вести+.
 22.20 Раскрыть и доказать.
 23.15 Вести. Дежурная часть.
 23.30 Народный артист.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
 09.20 Погода на завтра.
 09.25 „Намедни” с Леонидом Парфеновым.
 11.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
 14.35 „Мой ребенок - наркоман”. Ток-шоу „Принцип домино”.
 16.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
 16.30 Премьера. Сериал „Суперлионки” (США).
 17.25 Территория выживания.
 18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.

18.35 Премьера. Сериал „Улицы разбитых фонарей-IV. Выстрел в спину”.
 19.45 Острозкожный сериал „Черный ворон”. 10-я серия.
 21.00 „Страна и мир”. Главные события дня.
 21.35 Красная стрела.
 22.00 Сериал „Клан Сопрано”. 41-я серия (США).

Телевидение Гродно

6.30 „Утро в мажоре”.
 9.00 „На природе со Стефаном Бейраном”.
 Художественный фильм.
 9.50 „Слask” 50 lat później
 10.55 Мультфильм.
 11.00 „Вдохновение”.
 11.30 „Губерния”. Информационно-аналитическая программа.
 12.00 Перерыв.
 17.00 Программа передач.
 17.05 „Сериальные убийцы”. Документальный фильм.
 17.50 Мультфильм.
 18.00 Поздравительная открытка.
 18.30 Мультфильм.
 19.00 „Вначале...” „Адам и Ева”. Рассказы из Библии.
 19.30 Новости.
 19.40 Подробности.
 19.50 „Губерния”. Информационно-аналитическая программа.
 20.20 Числوبيк.
 20.40 Поздравляем...
 21.00 „Политические убийства: Анвар и Садат”. Документальный фильм.
 21.15 „Художники”. Документальный фильм.
 21.45 Новости.
 22.00 „Харлей Дэвидсон и Ковбой Мальборо”. Художественный фильм.

США
 Режиссер: Саймон Уинсер
 В ролях: Микки Рурк, Дон Джонсон, Челси Филд, Том Саймор, Ванесса Л. Уильямс
 В беззаконном мире конца 90-х некий банк грубо пытается отнять принадлежащий бывшему рокеру бар. Бродяги Харлей Дэвидсон (Рурк) и Ковбой Мальборо (Джонсон) решили помочь своему старому другу и ограбить инкассаторов банка. Однако в бронемашины оказываются не деньги, а наркотики.
 Теперь Рурка и Джонсона преследует банда прихвостней коррумпированного банкира. Скоростные мотоциклы, динамичное действие и мощное современное оружие составляют взрывоопасный рецепт этого футуристического приключенческого фильма.

TVP 1

07.00 Kawa czy herbata
 09.00 Wiadomości
 09.15 Wroniczka 17
 09.30 Przygody Tin-Tina
 09.55 Jedynekca
 10.20 Bajeczki Jedynekczki
 10.30 Jaskiniowiec; serial
 11.05 Zaginiony świat; serial
 11.55 Szansa na życie
 12.10 Zooteka
 12.30 Zwierzęta świata
 13.00 Wiadomości
 13.10 Agrobiznes
 13.20 W drodze do Unii
 13.45 Plebania; serial
 14.10 Sąsiedzi; serial
 14.40 Lokatorzy; serial
 15.10 Jak zdobyć Unijne pieniądze
 15.25 Rak piersi
 15.30 Włącz się
 16.00 Wiadomości
 16.10 Inny obraz chleba
 16.30 Otwarte drzwi
 17.00 Rower Błęza
 17.25 Moda na sukces; serial
 17.50 Sportowy Express
 18.00 Teleexpress
 18.20 Gość Jedyński
 18.35 Klan; telenowela
 19.00 Forum
 20.00 Wieczorynka
 20.30 Wiadomości
 20.59 Sport
 21.05 Pogoda
 21.20 Przyjźdź mnie zabij; film fab.
 22.55 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie
 23.30 Plus minus
 00.00 Monitor Wiadomości
 00.20 Prawdziwy koniec wielkiej wojny
 00.45 Co nam zostało...; film

TVP 2

08.05 Studio urody
 08.15 Dwojka Dzieciom
 09.00 M jak miłość; serial
 09.50 Pytanie na śniadanie
 11.40 Europa da się lubić...
 12.25 Raj na Ziemi
 13.20 Przystanek Zelów
 13.40 Telezakupy
 14.00 Panorama
 14.15 Złotopolscy; telenowela
 14.40 Życie do poprawki; serial
 15.30 Selekcja
 16.00 Szansa na sukces
 17.00 Panorama
 17.22 Pogoda
 17.25 Film dla niesłyszących
 18.15 Gmina bez barier
 18.50 PROGRAM LOKALNY
 19.30 Panorama
 19.54 Pogoda
 20.00 Jeden z dziesięciu
 20.30 Telewizyjne Wiadomości Literackie
 21.05 M jak miłość; serial
 22.00 Magazyn Ekspresu Reporterów
 22.45 Przystanek praca
 23.00 Panorama
 23.20 Sport-telegram
 23.28 Pogoda
 23.35 Lolita; film fab.
 01.55 Wieczór artystyczny

Polonia

07.00 Kawa czy herbata
 09.00 Wiadomości
 09.15 Wroniczka 17
 09.25 Złotopolscy; telenowela
 09.50 Eurotel
 10.00 Zaczarowany ołówek
 10.10 Malowanki Franka Firanki
 10.30 Awantura o Basję; serial
 11.00 Panorama
 11.05 Poezja współczesna
 11.35 Historia Polskiego Radia
 12.00 Panorama
 12.05 Ze sztuką na ty
 12.30 Wilanów 2003
 13.00 Wiadomości
 13.10 Plebania; serial
 13.35 „Słask” 50 lat później
 14.05 Światła wojna; serial
 14.30 Zapis zbrodni
 14.55 Delegacja
 15.20 Eurofolk Sanok 2003
 16.00 Wiadomości
 16.10 Benefis Złotopolskich
 17.00 Złotopolscy; telenowela
 17.25 Gościńiec
 18.00 Teleexpress
 18.15 Sportowy Express
 18.20 Gość Jedyński
 18.35 Malowanki Franka Firanki
 19.00 Awantura o Basję; serial
 19.25 Magazyn olimpijski
 20.00 Krycia 2003
 20.15 Dobranocna
 20.30 Wiadomości
 21.10 Złotopolscy; telenowela
 21.35 Plebania; serial
 21.55 Wiedoteka Dorosłego Człowieka
 22.25 Delegacja
 22.50 Ojczyzna-polszczyzna
 23.05 Ze sztuką na ty
 23.35 Festival Filmów Fabularnych
 00.00 Panorama
 00.30 Forum
 01.25 Monitor Wiadomości
 01.40 Plus minus
 02.05 Tęcza bajeczka
 02.15 Zaczarowany ołówek
 02.30 Wiadomości
 03.10 Złotopolscy; telenowela
 03.35 Nigdy nie przestanę tęsknić za Polską
 03.50 Plebania; serial
 04.15 Wiedoteka Dorosłego Człowieka
 04.45 Delegacja
 05.10 Plus minus
 05.35 Festival Filmów Fabularnych
 05.55 Ojczyzna-polszczyzna
 06.10 Ze sztuką na ty
 06.40 Monitor Wiadomości

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
 07.45 TV market
 08.00 Power Rangers - serial
 08.30 Tajemniczy rycerz - serial
 09.00 Piątka nieustraszonych - serial
 10.00 Bar 3
 10.30 Idol 3
 11.30 Bar 3
 12.15 Awantura o kasę
 13.15 Samo życie - serial
 13.450 Amor Latino - serial
 14.35 TV market - w gabarytach
 14.55 4 x 4 - magazyn sportowy
 15.25 Power Rangers - serial
 15.45 Transformery
 16.10 Czego się boją faceci - serial
 16.45 Informacje
 17.10 Interwencja
 17.30 MacGyver - serial
 18.30 Hugo Express
 18.55 Bar 3
 19.30 Informacje
 20.00 Prognoza pogody
 20.05 Gliniarz z dzungli - serial
 21.05 Bar 3
 21.55 Samo życie - serial
 22.40 Niemożliwa propozycja - dramat
 01.10 Informacje i biznes
 00.30 Prognoza pogody
 01.40 Królowa Margot - dramat
 04.40 Muzyka na BIS
 05.30 Program religijny

Białystok

07.50 Echa dnia
 08.15 Telezakupy
 08.30 Kurier
 08.45 Obiektów
 09.00 Etniczne klimaty
 09.30 Kurier
 09.45 Gość dnia
 10.00 Pałace świata
 10.30 Kurier
 10.40 Nieustraszone - serial
 11.30 Kurier
 11.45 Telekurier
 12.15 Gość dnia
 12.30 Kurier
 12.45 Z Walęsą na rybach
 13.00 Telemotorsport
 13.30

18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.
18.35 Премьера. Сериал „Улицы разбитых фонарей-IV. Отцы и дети”. Часть 1-я.
19.45 Остроожетный сериал „Черный ворон”.
21.00 „Страна и мир”.
21.35 Красная стрела.
22.00 Сериал „Клан Сопрано”. 42-я серия

Телевидение Гродно

6.30 „Утро в мажоре”.
9.00 Док. фильм.
9.50 „Вечный зов”.
Художественный фильм.
11.00 „Лесничка Котофея”.
11.30 „Губерния”.
Информационно-аналитическая программа.
12.00 Перерыв.
17.00 Программа передач.
17.05 Док. фильм.
17.50 Мультфильм.
18.00 Поздравительная открытка.
18.30 Фильмы братьев Люмьер.
18.35 „Конфликты в природе”. Док. сериал.
19.30 Новости.
19.40 Подробности.
19.50 „Губерния”.
Информационно-аналитическая программа.
20.20 „Числобук”.
20.40 Поздравляем...
21.00 Мультфильм.
21.35 „Европа - общее наследие” (Мир).
21.45 Новости.
22.00 „Морские приключения”.
Художественный фильм.
США/Германия, 2003.
Режиссер: Морт Натан.
В ролях: Кьюба Гудинг Мл., Виктория Сильвестер, Горацио Санз, Роджер Мур, Роселин Санчес

Покинутый любимой девушкой, Джерри (Кьюба Гудинг-младший) получает от своего друга предложение залезать в ящик и отправиться в морское путешествие на корабле, битком набитом роскошными девушками. Проблемы начинаются с того момента, когда друзья понимают, что это круиз только для мужчин, среди которых - эксцентричный миллионер, похитивший глаз на Ника. Но не все так плохо и жизнь начинает приобретать яркие краски и бурлить после того, как корабль подбирает шлюпку с великодушными девушками из Шведской Бикини Команды...

TVP 1

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Wroniczka 17
09.30 Jak Kozacy
09.50 Program dla dzieci
10.20 Bajeczki Jedynecki
10.40 Witaj, Franklin
11.05 Nieustraszoney; serial
11.55 Kiosk przy Wspólnej
12.05 360 stopni dookoła ciała
12.30 Fauna i flora naszego organizmu
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Kontrasty
13.25 Samo życie
13.45 Klan; telenowela
14.10 Siódme niebo; serial
15.00 Lasy i Ludzie
15.20 Rodziny puchar
15.40 Światowe dziedzictwo kultury
16.00 Wiadomości
16.10 Złota żyła
16.35 Obserwator wojskowy
17.00 Rower Blazja
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.20 Gość Jedynecki
18.35 Klan; telenowela
19.05 Trzecia strona medalu
19.45 Studio Irak 2003
20.00 Wieczornika
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.05 Pogoda
21.20 Osaczyć Laure; film
23.05 Uwieszony Prymas
23.50 Oblicza mediów
00.15 Monitor Wiadomości
00.40 Bez znieczulenia; dramat

TVP 2

08.05 Studio urody
08.15 Dwójka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.40 Europa da się lubić...
12.30 Mocny ryce; serial
13.20 Niegrzeczne dzieci
13.40 Telezakupy
14.00 Panorama
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.45 Życie do poprawki; serial
15.30 30 ton!
16.00 Wokół nas
17.00 Panorama
17.30 Film dla niesłyszących
18.15 Studio sport
20.30 Camerata
20.55 Mimo wszystko nadzieja
21.10 M jak miłość; serial
22.00 Paragraf 148
22.30 Linia specjalna
23.00 Panorama
23.35 Ryzykowny romans; thriller
01.10 Zmiana pór roku; film

Polonia

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.12 Pogoda
09.15 Wroniczka 17
09.25 Złotopolscy; telenowela

09.50 Eurotel
10.00 Zaczarowany ołówek
10.10 Budzik
10.35 W krainie czarnoksiężnika Oza
11.00 Panorama
11.05 Plus minus
11.35 Zwyczajne starchy
12.00 Panorama
12.05 Forum
12.50 Film animowany
13.00 Wiadomości
13.10 Gala Piosenki
Wczasgwej
14.15 Osmi dzień tygodnia; dramat
15.40 Wenezuelska Polonia
16.00 Wiadomości
16.10 Wieczór z Jagielskim
16.45 Zawód-reporter
17.00 Złotopolscy; telenowela
17.25 Rewizja nadzwyczajna
18.00 Teleexpress
18.15 Sportowy Express
18.20 Gość Jedynecki
18.30 Budzik
18.55 W krainie czarnoksiężnika Oza
19.20 Nie tylko dla komandosów
19.45 Studio Irak 2003
20.00 Wieści polonijne
20.15 Dobranocka
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.05 Pogoda
21.10 Złotopolscy; telenowela
21.35 Być Polakiem
22.05 Osmi dzień tygodnia; dramat
23.30 „Antidotum”
00.00 Panorama
00.20 Sport-telegram
00.23 Prognoza pogody
00.30 Linia specjalna
00.55 Supplement
01.25 Monitor Wiadomości
01.40 Kurs dnia
01.45 Magazyn olimpijski
02.15 Opowiadania Muminków
02.30 Wiadomości
03.10 Złotopolscy
03.35 Wieści polonijne
03.50 Studio Irak 2003
04.05 Osmi dzień tygodnia; dramat
05.30 „Antidotum”
05.55 Być Polakiem
06.30 Monitor Wiadomości
06.45 Kurs dnia

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
06.45 TV market
08.00 Power Rangers - serial
08.30 Transformery
09.00 MacGyver - serial
10.00 Bar 3
10.30 Słoneczny patrol - serial
11.30 Bar 3
12.15 Awantura o kasę
13.15 Samo życie - serial
13.45 Amor Latino - serial
14.35 TV market
14.50 Czułość i kłamstwa - serial
15.20 Power Rangers
15.45 Tajemniczy rycerze - serial
16.10 Najzabawniejsze zwierzęta świata
16.45 Informacje
17.10 Interwencja
17.30 Piątka nieustraszonych - serial
18.30 Hugo Express
18.55 Bar 3
19.30 Informacje
19.50 Sport
20.00 Prognoza pogody
20.05 Awantura o kasę
21.05 Bar 3
21.55 Samo życie - serial
22.30 Studio Lotto
22.40 Sci(a)gany - komedia
00.25 Biznes informacja
00.45 Prognoza pogody
00.55 Graffiti
01.10 Ostatnia podróż - film fantastyczny
02.50 Aquaz Superchat
05.30 Program religijny

Białystok

07.50 Echa dnia
08.15 Telezakupy
08.30 Kurier
08.40 Prognoza pogody
08.45 Obiektwy
09.00 Telemagazyn
09.30 Kurier
09.40 Prognoza pogody
09.45 Gość dnia
10.00 Kłasykne ciężarówki
10.30 Kurier
10.35 Prognoza pogody
10.40 Nieustraszoney - serial
11.30 Kurier
11.40 Prognoza pogody
11.45 Telekurier
12.15 Gość dnia
12.30 Kurier
12.40 Prognoza pogody
12.45 Galicja
13.15 To jest temat
13.30 Kurier
13.35 Teologia ikon
14.30 Kurier
14.45 Prognoza pogody
14.50 Agrobiznes
15.00 Teleplotki
15.30 Kurier
15.40 Prognoza pogody
15.45 Eurotel
16.00 Trzy szalone zera - serial
16.30 Kurier
17.30 Kurier
17.40 Prognoza pogody
17.45 Rozmowa dnia
18.00 Europa w zagrodzie
18.30 Kurier
18.50 Gość dnia
19.00 Obiektwy
19.30 Kurier kulturalny
19.45 Telemagazyn
20.20 Gość dnia
20.25 Koneser
20.30 Telezakupy
20.35 Informacje sportowe
20.45 Rozmowa dnia
21.00 Telekurier
21.30 Mistrzostwa Europy w koszykówce kobiet
22.45 Obiektwy
23.00 Gość dnia
23.15 To jest temat
23.30 Kurier gospodarczy
00.05 Przed nowym stuleciem - dramat

Czwartek 25 września 1 BT

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00
Nowości.
07.05, 08.10 „Dobre utro. Belarusy” Informacyjno-muzyczna program.
08.45 Mój kraj.
09.05 Historyczna melodrama „Бульварный роман” (Россия).
10.45 Mój kraj.
11.05 „Что сказал покойник?” Сериал.
12.10 Гангстерская комедия „Ограбление по-французски”.
14.05 Mój kraj.
14.15 Чемпионат мира по художественной гимнастике. Видеообзор.
15.10 „Маски-шоу”.
15.30 Молодежный юмористический сериал „Оборотень в школьном городке”.
16.05 „5x5”. Программа для молодежи.
16.45 Mój kraj.
17.05 „Пси-фактор”. Научно-фантастический сериал.
18.05 „Что сказал покойник?” Сериал.
19.05 Приключения Ж.-П. Белмондо на Олимпийских играх в кинокомедии „Ас из асов”.
20.50 Колыбельная.
21.00 Panorama.
Информационный канал.
21.40 Премьера. Дж. Раш в семейной саге „Против течения” (Австралия).
23.30 Mój kraj.
24.30 Клип-обойма.
23.55 Художественная гимнастика. Чемпионат мира. Видеообзор.

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал.
09.50 Сериал „Две судьбы”.
10.45 Дисней-клуб: „Чудеса на виражах” до 11.10.

15.00 „Город женщин”.
Телевизионное шоу.
15.45 „Фабрика звезд -3”.
16.10 Сериал „Берег мечты”. 19-я серия.
17.00 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 „Театральный роман”. Документальный фильм.
18.40 Смехопанорама Евгения Петросяна.
19.10 „Земля любви, земля надежды”. Сериал. 143-я серия.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 Многосерийный фильм „Убойная сила: Смякающие обстоятельства”.
22.10 Сериал „Две судьбы”. 16-я серия.
23.15 Наши новости.
23.30 Детектив „Убийство на Монастырских прудах”.

PTP

07.45 Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в сериале „Каменская-2. За все надо платить”.
08.50 Комната смеха.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.00 „Комиссар Рекс”. Телесериал.
19.00 Вести.
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
19.55 Русская серия. Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в сериале „Каменская-2. За все надо платить”. 4-я серия.
21.00 Премьера. Александр Домогаров, Владимир Ильин и Борис Невзоров в детективе „Марш Турецкого. Новое назначение”. „Секта”. 2-я серия.
22.00 Вести+.
22.20 Вести. Дежурная часть.
22.35 Народный артист.

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 Галима Шугурова. „Женский взгляд” Оксаны Пушкиной.
10.00 Квартирный вопрос: солома и бонсай.
11.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
14.35 „Настоящие мужчины - где вы?” Ток-шоу „Принцип домино”.
16.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
16.30 Премьера. Сериал „Супершпионки” (США).
17.25 „Билет на северный полюс”. „Профессия - репортёр”.
18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.
18.35 Премьера. Сериал „Улицы разбитых фонарей-IV. Отцы и дети”.
19.45 Остроожетный сериал „Черный ворон”. 12-я серия.
21.00 „Страна и мир”.
Главные события дня.

Телевидение Гродно

6.30 „Утро в мажоре”.
9.00 „Вечный зов”. Худ. фильм. 3.4 серии.
11.20 Мультфильм.
11.30 „Губерния”.
Информационно-аналитическая программа.
12.00 Перерыв.
17.00 Программа передач.
17.05 „Магический эффект”. Документальный фильм.
17.50 Мультфильм.
18.00 Поздравительная открытка.
18.30 Фильмы братьев Люмьер.
18.35 Мультфильм.
19.30 Новости.
19.40 Подробности.
19.50 „Губерния”.
Информационно-аналитическая программа.
20.20 „Числобук”.
20.40 Поздравляем...
21.00 Мультфильм.
21.35 „Европа - общее наследие” (Новогрудок).
21.45 Новости.
22.00 „Черный дождь”. Художественный фильм. США.
В ролях: Майкл Дуглас

Двое нью-йоркских полицейских предотвращают кровавую разборку между конкурирующими кланами японской мафии. Теперь им необходимо отвести задержанного японского гангстера в Осаку и передать его в руки местного правосудия. Но хитроумному японцу удается скрыться. Полицейские вынуждены начать охоту на преступника по новой. Однако теперь им приходится сражаться с якудзой на ее территории, и успех операции во многом зависит от знания американцами японских обычаев и традиций.

TVP 1

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.12 Pogoda
09.15 Wroniczka 17
09.30 Rupert
09.55 Budzik
10.25 Spiewaj z nami
10.50 Cedric
11.05 Lalka; serial
12.30 Ginace swiaty
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 W zgodzie z Naturą
13.45 Klan; telenowela
14.35 Wakacje z duchami; serial TVP
15.10 Zawodowy list gończy
15.25 Laboratorium
15.40 Ludzie wśród ludzi
16.00 Wiadomości
16.10 Bądź zdrow!
16.30 My, Wy, Oni
17.00 Rower Blazja
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.20 Gość Jedynecki
18.35 Plebania; serial
19.05 Na żywo
19.40 Pr.publ.
20.00 Wieczornika
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.06 Pogoda
21.09 Pogoda dla kierowców
21.20 Agentka o stu twarzach; serial
22.15 Sprawa dla reportera
22.45 Tygodnik polityczny Jedynecki
23.35 Szerokie tory
00.05 Monitor Wiadomości
00.30 Pegaz
01.00 Ciuciubabka; film fab.

TVP 2

08.05 Studio urody
08.15 Dwójka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.40 Marian i Hela; telenowela
12.30 Doktor Ewa; serial
13.15 Kochaj mnie
14.00 Telezakupy
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.40 Życie do poprawki; serial
15.30 W krainie władcy smoków; serial
16.00 Błektina planeta
17.00 Panorama
17.22 Pogoda
17.25 Film dla niesłyszących
18.15 Złoty interes
18.50 Program lokalny
19.30 Panorama
19.54 Pogoda
20.00 Jeden z dziesięciu
20.25 Czy musiało tak być?
20.35 Studio sport
21.10 Panorama
21.30 Sport-telegram
21.38 Pogoda
21.45 Stop reportaż
00.00 Nigdy nie mów nigdy; dramat
01.40 Album Chopinowski
02.10 Kryminalne zagadki Las Vegas

Polonia

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Wroniczka 17
09.25 Złotopolscy; telenowela
09.50 Eurotel
10.00 Zaczarowany ołówek
10.05 Bajeczki Jedynecki
10.15 Jazda do sam
10.35 Niebezpieczna Zatoka; serial
11.00 Panorama
11.05 Sekrety zdrowia
11.25 Pani Jola zmienia swoje

życie
12.00 Panorama
12.05 Linia specjalna
12.30 Supplement
13.00 Wiadomości
13.10 Wieści polonijne
13.30 Magazyn olimpijski
14.10 Teatr Telewizji
15.25 Muzyka Wojciecha Kilara
16.00 Wiadomości
16.10 30 ton!
16.35 Podróże kulinarne
17.00 Złotopolscy; telenowela
17.25 Raj
18.00 Teleexpress
18.15 Sportowy Express
18.20 Gość Jedynecki
18.35 Bajeczki Jedynecki
18.40 Jazda do sam
18.55 Z dziecięcej półki
19.05 Niebezpieczna Zatoka; serial
19.30 Telewizyjne Wiadomości Literackie
19.55 Hamdoulah znaczy dobry interes
20.15 Dobranocka
20.30 Wiadomości
21.09 Pogoda dla kierowców
21.10 Złotopolscy; telenowela
21.35 Romana Totenberga
22.20 Teatr Telewizji
23.30 Muzyka Wojciecha Kilara
00.00 Panorama
00.20 Sport-telegram
00.23 Prognoza pogody
00.30 Tygodnik polityczny Jedynecki
01.15 Smak Europy
01.25 Monitor Wiadomości
01.40 Kurs dnia
01.45 Gość Jedynecki
02.15 Niezwykłe przygody pod wierzbami
02.30 Wiadomości
02.57 Sport
03.02 Pogoda
03.04 Pogoda dla kierowców
03.10 Złotopolscy; telenowela
03.35 Romana Totenberga
04.20 Teatr Telewizji
05.35 Muzyka-Wojciech Kilar
06.35 Monitor Wiadomości
06.50 Kurs dnia

Polsat

07.00 Piosenka na życzenie
07.45 TV market
08.00 Power Rangers - serial
08.30 Tajemniczy rycerze - serial
09.00 Piątka nieustraszonych - serial
10.00 Bar 3
10.30 Idol 3
11.30 Bar 3
12.15 Awantura o kasę
13.15 Samo życie - serial
13.45 Amor Latino - telenowela
14.35 TV market
14.50 Czułość i kłamstwa - serial
15.20 Power Rangers - serial
15.45 Transformery
16.10 Rodzina zastępcza - serial
16.45 Informacje
17.10 Interwencja
17.30 MacGyver - serial
18.30 Hugo Express
18.55 Bar 3
19.30 Informacje, Sport
20.00 Prognoza pogody
20.05 Gliniarz z dżungli - serial
21.05 Bar 3
21.55 Samo życie - serial
22.40 Idol 3
23.40 Z archiwum X - serial
00.40 Biznes Informacja
01.00 Prognoza pogody
01.10 Graffiti
01.25 Eden - program erotyczny
02.55 Aquaz Superchat
05.30 Program religijny

Białystok

07.50 Echa dnia
08.15 Telezakupy
08.30 Kurier
08.40 Prognoza pogody
08.45 Obiektwy
09.00 Warszawa w polskim filmie fabularnym
09.30 Kurier
09.40 Prognoza pogody
09.45 Gość dnia
10.00 Pałace świata
10.30 Kurier
10.35 Prognoza pogody
10.40 Nieustraszoney - serial
11.30 Kurier
11.40 Prognoza pogody
11.45 Telekurier
12.15 Gość dnia
12.30 Kurier
12.40 Prognoza pogody
12.45 Galicja
13.15 To jest temat
13.30 Kurier
13.35 Poznajmy je lepiej
14.30 Kurier
14.45 Prognoza pogody
14.50 Agrobiznes
15.00 Gorlickie cmentarze
15.30 Kurier
15.40 Prognoza pogody
15.45 Eurotel
16.00 Molly - serial
16.30 Kurier
16.40 Prognoza pogody
16.45 Telemagazyn
17.30 Kurier
17.40 Prognoza pogody
17.45 Rozmowa dnia
18.00 Gorlickie cmentarze
18.30 Kurier
18.50 Gość dnia
19.00 Obiektwy
19.30 Kurier kulturalny
19.45 Telemagazyn
20.00 Złote nieznane
20.25 Koneser
20.30 Telezakupy
20.35 Kurier sportowy
21.00 Telekurier
21.30 Kurier
21.45 Studio pogoda
21.50 Echa dnia
22.15 Eurotel
22.30 Kurier gospodarczy
23.15 Patrol Trójki
23.30 Kurier
00.05 Człowiek, który wiedział za dużo - film sensacyjny
02.00 Teleśmiechy - serial

Piątek

26 września 1 BT

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 23.00
Nowości.
07.05, 08.10 „Dobre utro. Belarusy” Informacyjno-muzyczna program.
08.45 Mój kraj.
09.05 „Семейная сага „Против течения”.
11.05 „Что сказал покойник?” Сериал.
12.10 Кинокомедия „Ас из асов” (Франция-Германия).
14.05 Mój kraj.
14.15 Чемпионат мира по художественной гимнастике. Видеообзор.
15.10 „Маски-шоу”.
15.30 Молодежный юмористический сериал „Оборотень в школьном городке”.
16.05 „5x5”. Программа для молодежи.
17.05 „Москва - Минск”.
17.15 „Хиты 80-х”. Концерт вокально-инструментальных ансамблей „Орэра”.
17.50 „Синяя птица”, „Поющие сердца”, „Самоцветы”.
19.05 Необыкновенные приключения в экзотической комедии „Самолет летит в Россию” (Россия).
20.50 Колыбельная.
21.00 Panorama.
Информационный канал.
21.40 „Специальный репортаж”. „Августовский канал. Между Вислой и Неманом”.
21.50 Гонки на выживание Э.Эстева и М.Джагера в фантастическом фильме режиссера Д.Мерфи „Беглец” (США).
23.45 Mój kraj.
23.55 Премьера. Л.Каста в любовной мелодраме знаменитого режиссера П.Леконта „Улицы наслаждений” (Франция).

ОНТ

08.00 Наши новости.
08.05 Телеканал „Доброе утро”.
09.00 Наши новости.
09.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал. 144-я серия.
09.50 Сериал „Две судьбы”. 16-я серия. Россия, 2002 год.
10.45 Дисней-клуб: „Базз и его команда” до 11.10.
15.00 „Город женщин”.
Телевизионное шоу.
15.45 „Фабрика звезд -3”.
16.10 Сериал „Берег мечты”. 19-я серия.
17.00 „Большая стирка” с Андреем Малаховым.
18.00 Наши новости.
18.15 „Шутка за шуткой”. Юмористическая программа.
19.05 „Земля любви, земля надежды”. Сериал. 144-я серия.
20.00 Время.
20.30 Наши новости.
21.05 „Поле чудес” с Леонидом Якубовичем.
22.10 „Фабрика звезд -3”.
23.30 Наши новости.
23.45 1X торжественная церемония вручения национальной телевизионной премии „ТЭФИ-2003” до 02.25.

PTP

07.45 Елена Яковлева, Сергей Никоненко, Сергей Гармаш и Андрей Ильин в сериале „Каменская-2. За все надо платить”. 4-я серия.
08.50 Аншлаг.
09.50 Вести. Дежурная часть.
10.00 Вести.
18.05 „Вторая половина”. Супер-шоу.
19.00 Вести.
19.30 Местное время. Вести-Москва.
19.50 Спокойной ночи, малыши!
19.55 Народный артист.
20.50 „Кубок юмора” с Яном Арпазовым, Ефимом Шифриным, Михаилом Пугачевым и Леонидом Якубовичем. В перерыве: Результаты голосования „Народный артист - Ваш выбор!”

НТВ

09.00 Сегодня утром.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Без рецепта”. Доктор Бранд.
10.05 Фактор страха.
11.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
14.35 „Существо из ниоткуда”. Ток-шоу „Принцип домино”.
16.00 „Сегодня” с Ольгой Беловой.
16.30 „Их нравы” с Дмитрием Захаровым.
17.25 „Национальная безопасность: степное право шахматной республики”.
Расследование НТВ.
18.00 „Сегодня” с Михаилом Осокиным.
18.35 „Свобода слова” с Савиком Шустером.
19.55 Золотая коллекция. Джеймс Вудс в боевике

„Полицейский” (США).
22.25 Супербокс: Деррик Гейнер против Оскара Лесна.

Телевидение Гродно

6.30 Утро в мажоре
9.00 „Вечный зов”. Худ. фильм. 5.6 серии.
11.15 Мультфильм.
11.30 „Губерния”.
Информационно-аналитическая программа.
12.00 Перерыв.
17.00 Программа передач.
17.05 „Французский шарм”. Документальный фильм.
17.50 Мультфильм.
18.00 Поздравительная открытка.
18.30 „Новые ковчег”. Мультфильм.
18.50 Мультфильмы.
19.30 Новости.
19.40 Подробности.
19.50 „Губерния”.
Информационно-аналитическая программа.
20.20 „Числобук”.
20.40 Поздравляем...
21.00 Мультфильмы.
21.35 „Европа - общее наследие” (Коложская церковь).
21.45 Новости.
22.00 „Легенды осени”. Художественный фильм. США.
В ролях: Брэд Питт, Энтони Хопкинс, Джулия Ормонд

Некоторые люди очень ясно слышат свой внутренний голос, и живут так, как он им подсказывает. Такие люди сходят с ума. Или становятся легендами. Так начинается история семьи Ладлоу - стремительный и романтический рассказ о трех братьях, их отце и молодой и неординарной женщине, которая роковым образом изменяет жизнь каждого из них.

TVP 1

07.00 Kawa czy herbata
09.00 Wiadomości
09.15 Wroniczka 17
09.30 Słoń Benjamin
09.55 Jedynecki
10.25 Bajeczki Jedynecki
10.35 Kocie bajki
11.00 Przygody pana Michała; serial
11.30 Mamo, tato - pomóżcie
12.05 Cień Góry Kamerun
13.00 Wiadomości
13.10 Agrobiznes
13.20 Po pierwsze pomysły
13.45 15 to do Yumy; western
15.20 Podróże male i duże
16.00 Wiadomości
16.10 Bezpieczna Jedynecki
16.35 Kwadrans na kawę
16.55 Raj
17.25 Moda na sukces; serial
17.50 Sportowy Express
18.00 Teleexpress
18.20 Gość Jedynecki
18.30 Plebania; serial
19.00 Ranka w ciemno
19.40 Jaka to melodia?
20.10 Wieczornika
20.30 Wiadomości
20.59 Sport
21.05 Pogoda
21.20 Bitwa o Anzio; dramat
23.25 Bez strachu II; film
01.00 Monitor Wiadomości
01.25 Zagrożona misja; film
02.50 Sekrety Weroniki; serial

TVP 2

08.05 Studio urody
08.15 Dwójka Dzieciom
09.00 M jak miłość; serial
09.50 Pytanie na śniadanie
11.45 Święta wojna; serial
12.10 Co przyniesie życie; serial
13.40 Telezakupy
14.00 Panorama
14.15 Złotopolscy; telenowela
14.40 Życie do poprawki; serial
15.30 Wideoteka Dorosłego Człowieka
15.55 Zmienne; serial
17.00 Panorama
17.22 Pogoda
17.25 Złotopolscy; telenowela
18.20 Wyznania lekarzy i pielęgniarek
18.50 PROGRAM LOKALNY
19.30 Panorama
19.54 Pogoda
20.05 Kabaret Moralnego Niepokoju
20.55 Zobacz to...<

07:50 Echa dnia
08:15 Telezakupy
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
08:45 Obiektyw
09:00 Wierzę, wątpię, szukam
09:30 Kurier
09:40 Prognoza pogody
09:45 Gość dnia
10:00 Klasyczne ciężarówki
10:30 Kurier
10:35 Prognoza pogody
10:40 Nieustraszoney – serial
11:30 Kurier
11:40 Prognoza pogody
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:30 Kurier
12:40 Prognoza pogody
12:45 Galicja
13:15 To jest temat
13:30 Kurier
13:35 Kwiaty zła
14:30 Kurier
14:45 Prognoza pogody
14:50 Agrobiznes
15:00 Wierzę, wątpię, szukam
15:30 Kurier
15:40 Prognoza pogody
15:45 Eurotel
16:00 Molly - serial
16:30 Kurier
16:40 Prognoza pogody
16:45 Rozmowa dnia
18:00 Galicja
18:30 Kurier
18:45 Prognoza pogody
19:30 Kurier kulturalny
19:45 Magazyn
20:05 Film dok
20:00 Telemagazyn
20:20 Gość dnia
20:25 Koneser
20:30 Telezakupy
20:45 Rozmowa dnia
21:00 Telekurier
21:30 Kurier
21:50 Echa dnia
22:00 Obiektyw
22:15 Eurotel
22:30 Kurier gospodarczy
23:15 To jest temat
23:40 Kurier
23:50 Kurier sportowy
23:55 Studio pogodą
00:05 Niezwykłe losy
pułkownika Jin Xinga
01:00 Druga strona rzeczywistości – serial
01:30 Telesmiechy - serial

09.20 „Не скаЧАЙ!“ с
Михаилом Евдокимовым.
10.20 Сам себе режиссер.
11.15 „Крутой маршрут“.
Экстремальный проект.
12.15 Клуб сенаторов.
13.00 Вести.
13.20 Родное кино. Лидия
Федосеева-Шушкина,
Анатолий Кузнецов, Изольда
Ивизкая и Евгений
Самойлов в фильме „К
Черному морю“.
1957 г.
14.45 „ХА“. Маленькие
комедии.
15.00 Футбол. Чемпионат
России. „Ростов“ (Ростов-на-
Дону) — ЦСКА.
Прямая трансляция из
Ростова-на-Дону.
17.00 Михаил Евдокимов, Ян
Арлазоров и другие в
программе „Кубок
юмора“.
19.00 Вести.
19.25 Зеркало.
19.50 „Честный детектив“.
Авторская программа
Здуарда Петрова.
20.20 Ашлаг.
21.15 Мировое кино. Джонни
Депп и Кристина Риччи в
фильме „Сонная
лощина“ (США). 1999 г.

07:55 Studio urody
08:05 Echa tygodnia
08:35 Spróbujmy razem
09:00 M jak miłość; serial
09:50 Siła ludzkiego instynktu
10:40 Ojczyzna-polszczyzna
11:00 Krecioka
11:20 Wędrowni przyrodnicy
11:50 Flinstone'owie
12:20 Ostoja
12:45 Protokół; komedia
14:30 30 ton!
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Żary 2003
17:00 Śpiewające Fortepiany
18:00 Szanty w Gyzycu
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama

09.05 Борис Грачевский в
программе Павла Лобкова
„Растительная жизнь“.

16:00 Odcienie sukcesu
16:30 Kurier
16:45 U źródeł wiary
17:10 Telemagazyn
17:30 Kurier
17:45 Program rozrywkowy
18:30 Kurier
18:35 Teleplotki
19:00 Obiektyw
19:30 Kurier
19:35 Regiony kultury
19:50 07 zgłoś się -
serial
20:45 Telemagazyn
21:10 Informacje
sportowe
21:30 Kurier
21:45 Pogoda
21:55 Od niedzieli
do niedzieli
22:15 Telemagazyn
22:30 Kurier
22:40 Prognoza pogody
22:45 Obiektyw
23:00 Sport
23:30 Kurier
23:45 Sport
23:55 Studio pogoda
00:05 Telekurier - nocą
00:55 Kino nocne

O czym szumi puszcza

Białowieża: nadzieja na turystów unijnych i zwalczenie kornika

Białowieża jest perełką wśród gmin polskich mających park narodowy, rezerwat przyrody, instytuty naukowe oraz wielu mających się pochwalić wieloma uczonymi ze stopniem profesorskim. Gmina liczy razem z uczniami szkoły leśnej, pracownikami parku 3 tys. mieszkańców. W samej Białowieży mieszka 900 osób.

To nieduże miasteczko jest przykładem szybko rozwijającej się agroturystyki. W poprzednich latach Białowieżę odwiedzało 100 tys. turystów, dla których brakowało miejsc w jedynym hotelu. Teraz zwiedzających rocznie jest ok. 150 tys., wybudowano 3 nowoczesne hotele, pracuje wiele pensjonatów i kwater agroturystycznych, które jednocześnie mogą przyjąć 1000 turystów. W Białowieży można zamieszkać w hotelu 4 gwiazdkowym „Żubrówka” i na polu namiotowym.

Mianowicie w zwiększeniu liczby turystów, szczególnie z Zachodu, mieszkańcy widzą swoją przyszłość. Bardzo istotną sprawą dla gminy jest otwarcie w puszczy pieszego i rowerowego przejścia granicznego z Białorusią w Gródku. Byłoby to korzystne dla mieszkańców gminy i turystów. Rozwiązanie tej sprawy jest bardzo pilne, ponieważ w przepisach unijnych nie istnieje pojęcie „uproszczony ruch graniczny”.

Puszcza piękna

4 parki narodowe i 3 krajobrazowe w Polsce zostały zakwalifikowane zgodnie z dyrektywami Unii Europejskiej do programu „Natura 2000”. To piękne tereny nieskażone.

Puszcza przyciąga turystów pięknem lasu, spacerami leśnymi ścieżkami, czystym powietrzem, rezerwatem przyrody, gdzie ponad 80 lat nie były prowadzone wyręby i nie wjeżdżał żaden samochód, a także komfortem i prostotą nowopowstających hotelików. Codziennie w sezonie przyjeżdża tu 2000 tys. osób, a jak mówi Krzysztof Chojnowski, dyrektor Parku Krajobrazowego Puszczy Knyszyńskiej, opowiadając o Białowieży, jeżeli taki park znajdowałby się niedaleko Berlina, przebywałoby tu 200 tys. osób dziennie.

20 proc. europejskiej populacji bociana czarnego skupia się w tym województwie. W ub. roku, kiedy w Danii pojawiła się para czarnych bocianów, telewizja 24 godziny na dobę filmowała ich gniazdo i informowała o tym widzów na bieżąco.

W Holandii, 0,5 ha lasu już nazywają puszcza. Do Białowieży z tego kraju przyjeżdżają osoby w wieku 40-60 lat, żeby popracować fizycznie. „To jest wspaniała forma wypoczynku — kontakt z naturą i praca — mówi Aleksander Bołbot, pracownik Parku Białowiejskiego. — Kopal, zale-

Pozostałości po Pałacu Carskim - brama

wali beton pod słupki, naciągali siatkę. To ludzie bogaci i zamożni u siebie za taki odpoczynek muszą jeszcze zapłacić. Nasze opóźnienie cywilizacyjne spowodowało, że przyroda tu jest nieskażona. W Belgii jest np. uniwersytet, gdzie każdy student z Wydziału Ochrony Środowiska musi odbyć praktykę w Białowieży. Uważają, że to jest wzorzec ochrony przyrody.”

Puszcza chorująca

A w puszczy tymczasem toczy się walka z kornikiem, który niszczy

Aleksander Bołbot

czy świerki: „Poszukiwany za zabicie 25000 świerków w 2001r.” — piszą w ulotce Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcza Białowiejska”. Jak powiedział Krzysztof Zamojski, specjalista ds. Ekologii Ośrodka Edukacji Leśnej „Jagiellońskie”, kornik dostał się do Polski z Białorusi po huraganie 4 lata temu. Ze strony polskiej wszystkie drzewa powalone zostały wtedy posprzątane, a z białoruskiej nie zrobiono tego i za rok kornik opanował las. W ścisłym rezerwacie po polskiej stronie są prowadzone żadne prace, ponieważ uważa się, że to jest proces naturalny. „Zwalczając kornika to jakby zwalczać naturalny proces, przeciwstawić się naturze — mówi Aleksander Bołbot, leśni-

czy z dziada pradziada. — W związku ze zmianami klimatycznymi, ze zmianami w przyrodzie musimy zastanowić się nad tym, kim powinien być leśniczy. Ingerencja człowieka w przyrodę powinna być nieznaczna, przemysłowa i wyważona, nie ma na to stałego schematu.”

Natomiast w gospodarczej części puszczy, gdzie jest dozwolone wycinanie drzew, prowadzone są różne prace: chore drzewa są wycinane, powstają pasy sanitarne, postawione są pułapki feromonowe.

Ale wszystkie te środki nie mogą działać skutecznie. „To już Białoruś i stąd do nas leci kornik, ponieważ po tamtej stronie nie przeprowadza się prac — wskazuje Zamojski w stronę suchych świerków. — Drzewo z kornikiem staramy się wywieźć z lasu. Na terenach Puszczy Białowiejskiej stosowanie jakichkolwiek środków

Krzysztof Zamojski

chemicznych jest zabronione. Jednym ze sposobów jest pułapka feromonowa. Na Białorusi za te 4 lata kornik zjadł prawie wszystko i przenosi się teraz do nas. W tym roku wycięliśmy 6 tys. m³ to 7 tys. drzew trocinowych do początku maja, kiedy kornik zaczął latać. W ub. roku 5 tys., a ogólnie za 4 lata — ponad 250 tys. w całej puszczy w 3 nadleśnictwach. Wycinamy, a w następnym roku będziemy sadzić drzewka. Odnawianie powierzchni to drugi etap, chociaż pozostawiamy to samej naturze. Czy warto wycinać? A czy warto zaszczepić się przeciwko grypie? Zwalczając kornika zmniejszamy areal jego rozprzestrzenienia zachowując las oraz powierzchnię leśną w większym stopniu nienaruszoną. Jeżeli te prace byłyby jednocześnie prowadzone po obu stronach, to nie byłoby tak dużego problemu. Aby zachować nasz wspólny las musimy koordynować naszą pracę z kolegami z Białorusi. Spotykamy się z nimi po naszej i po białoruskiej stronie, ale raczej to spotkania integracyjne. Dobrze układa się współpraca w kierunku informowania o pożarach, a potrzebne jest wyrównanie statusu lasu po obu stronach, przeprowadzenie wspólnych akcji ochronnych oraz ułatwienie przejścia

Żubronie - hybrydy żubra i bydła domowego

Białowieckie śpiochy

granicznego dla pracowników leśnictwa.

Troszkę historii

Archeolodzy stwierdzili obecność człowieka pierwotnego w Białowieży już w neolicie. W puszczy są kurhany z X-XII wieku. Legenda mówi, że na Polanie Białowiejskiej miała miejsce bitwa stoczona w 983r. przez księcia ruskiego Włodzimierza Wielkiego z Jaćwingami. Na początku XV wieku znajdował się tam bez wątpienia dwór myśliwski z białą wieżą. Puszcza dostarczała zwierzyny i miodu, a wysokie sosny były wywożone do Anglii i Portugalii, gdzie służyły jako maszty statków żaglowych. Była jednak przede wszystkim ośrodkiem łowów królewskich: polował tu i Władysław Jagiełło, i Kazimierz Jagiellończyk, i Stefan Batory, obaj Augustowie Sasowie i król Staś, po rozbiorach — carowie rosyjscy. Upodobał ją sobie szczególnie Aleksander III, który nawet kazał zbudować sobie w Białowieży pałac. Gdy w 1915r. zajęli ją Niemcy, zabrali się za szybką eksploatację bogactw puszczańskich (tartaki w Gródku i Stoczku, sieć kolejek leśnych). Kłusownicy podczas I wojny światowej tak rażą

zajęli się tępieniem zwierzyny leśnej, że w 1919r. padł ostatni żubr. Dwa lata później został w Białowieży utworzony pierwszy w Polsce park narodowy. W 1929 roku udało się żubry sprowadzić do puszczy z powrotem. Teraz znajduje się tu siedziba dyrekcji Białowiejskiego Parku Narodowego, Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk oraz Muzeum Przyrodniczo-Leśne BPN.

Tatiana ZALESKA,
fot. autora

Puszcza Białowiejska jest najlepiej zachowanym na obszarze Europy, a zarazem największym i najmniej zniekształconym obszarem leśnym. Po polskiej i białoruskiej stronie obejmuje ona obszar ok. 150 tys. ha, w tym w Polsce 64,5 tys. ha. W Puszczy Białowiejskiej do naszych czasów zachowały się na powierzchni ok. 10 proc. drzewostany o charakterze naturalnym. Blisko 30 proc. powierzchni stanowią lasy podmokłe i bagienne, a ok. 50 proc. to żyzne, wielogatunkowe mieszane lasy liściaste z potężnymi dębami, lipami, wierzami i klonami. W celu ochrony najokazalszych drzew ponad 1100 uznano za pomniki przyrody prawem chronione. Najciekawsze fragmenty lasów chroni się w 20 rezerwach przyrody, w ponad 90 strefach ochronnych wokół gniazd ptaków drapieżnych oraz na obszarze użytków ekologicznych. Cała puszcza z przedpojem od 1988r. jest Obszarem Chronionego Krajobrazu. Tu najdłużej w stanie naturalnym przetrwał żubr, którego przywrócono przyrodzie w 1952r. po 29. latach hodowli w rezerwach zamkniętych.

Żubr jest symbolem Białowiejskiego Parku Narodowego

Brak wyboru

Wyciąg z Archiwum Obwodowego w Witebsku

Po zajęciu we wrześniu 1939 roku przez Armię Czerwoną części terytorium Polski, Sowiecka Republika Białoruś powiększyła się prawie dwukrotnie.

Na nowych ziemiach, dzisiaj Białorusi Zachodniej, „wyzwolonej” spod jarzma polskich panów, natychmiast rozpoczęto gwałtowną sowietyzację. Ponieważ na tych ziemiach przeważnie uprawiano rolnictwo, szczególnie znaczenie nadawano sowietyzacji i kolektywizacji wsi, której śmiertelnie się obawiali tak Polacy jak i Białorusini. Miała ona też boleśnie uderzyć w Żydów, właścicieli sklepików żywnościowych. Wszyscy pilnie obserwowali postępowanie nowych władz. Jednym słowem mało kto z „wyzwolonych” spodziewał się spokojnego życia. Tak oto przypominali sobie mieszkańcy kresów „polskie czasy”:

„Władza nie pozbawiała nikogo własności, wyróżniała natomiast najlepszych gospodarzy jako przykład dla innych. Nikt nie był wysiedlony z ziemi ojczystej. I podatki większości rolników nie sprawiały dużego kłopotu. Wiara w Boga służyła ostoją moralności. Nie zamykano, nie burzono świątyń”.

Na Wschodzie jeszcze przed II wojną światową wszystko wyglądało inaczej: zamknięto prawie wszystkie świątynie różnych wyznań, wysadzano je w powietrze lub zamieniono w zakłady, kluby, magazyny. Nawet w czasie, kiedy kolektywizacja jeszcze nie ogarnęła całego kraju, tolerowano kler i nie zamykano masowo świą-

tyń, Polaków całkowicie usunięto z urzędów, a byłych przedstawicieli władz skazano na zesłanie. Miejsca ostatnich zostały zajęte przez przybyszy ze Wschodu, Żydów, oraz miejscowych komunistów. Po wojnie zagadnienie kolektywizacji stało się znowu aktualne i, jak się okazało, nieodwracalne. Ludzie spodziewali się likwidacji kolchozów, rozdzielenia i zwrotu ziemi właścicielom. Żołnierze jednak powrócili z frontu do wsi „kolchozowej”.

Sytuacja gospodarki rolnej we wschodnich rejonach Białorusi wygląda wprost tragicznie.

W latach 30. kolektyzowana wieś zostaje całkiem zrujnowana. Mimo to kolchozy muszą według zebranych planów spłacać podatki. Jeszcze w 1944r. rozporządzeniem Sekretarza Połockiego Obkomu partii wyznaczono gospodarstwom plany dostawy chleba dla Armii Czerwonej w wysokości 260 tys. pudów. Według rejonów:

1. Brasławski 36 tys.
2. Witebski 21 tys.
3. Głęboki 24 tys.
4. Dokszycki 21 tys.
5. Dunilowicki 24 tys.
6. Morski 36 tys.
7. Pliski 24 tys.
8. Szarkowszczyński 36 tys.
9. Wietryński 1800 pudów
10. Drysieński 2400
11. Połocki 1200
12. Uszacki 600
13. Rosoński 600

Z danych widać, że wschodnie rejony: Wietryński, Drysieński, Połocki, Uszacki, Rosoński — miały odstawić do państwa o wiele mniejszą ilość zbo-

ża. W latach 1945-47 w poszukiwaniu chleba ludzie czasami całymi wsiami udawali się do Białorusi Zachodniej, Łotwy, Litwy. Docierały tam kobiety ze Smoleńszczyzny i innych rejonów Rosji. Ludzie ze Wschodu posłużyli agitacją przeciwko dalszemu zakładaniu kolchozów.

O sytuacji, pozostawiającej dużo do życzenia, świadczą jeszcze kilka dokumentów Witebskiego Archiwum Obwodowego: z rejonu Drysieńskiego „odznaczają się wypadki zachorowania wskutek niedojadania oraz zebraństwa w poszukiwaniu chleba”.

Sekretarz Rejonowego Komitetu Partii tak pisał w raporcie do sekretarza Obwodowego Komitetu Partii w Połocku: „z 8948 osób, mieszkających w rejonie, siedem tysięcy zupełnie nie mają chleba i innych środków do życia, prowadzą nędzny tryb życia; ratują siebie i rodziny, opuszczając strony rodzinne, udając się do pracy do kulaków w sąsiedniej Łotwie. Nawet najuczciwsi kolchoźnicy idą do Łotwy, razem z nimi wyruszają niektórzy przewodniczący kolchozów. Według stanu z 16 sierpnia 1945r. — rejon opuściło 768 ludzi, zdolnych do pracy.”

Kolchoźnica z miejscowości Maskalenki pozostawiła na pastwę losu 5 dzieci i udała się do Łotwy. Inni natomiast przeprowadzają dzieci do centrum rejonowego i pozostawiają. Odnotowano wypadki śmierci głodowej. Z powodu braku żywności 346 dzieci porzuciło szkołę...”

cdn.
Anatol JAKOWLEW

NUMIZMATYKA

Monety Rzeczypospolitej Krakowskiej

W 1815r., rok po ostatniej klęsce poniesionej przez Napoleona I, na kongresie w Wiedniu spotkali się przedstawiciele Rosji, Prus, Austrii, Anglii i Francji. Celem kongresu był nowy podział Europy i ustanowienie granic między państwami tak, żeby zapanował „trwały pokój”.

Ziemie polskie rozdzielono między Rosję, Austrię i Prusami. Księstwo Warszawskie przestało istnieć. W większej części Księstwa Warszawskiego utworzono Królestwo Polskie, zwane także Królestwem Kongresowym. Rządy w Polsce spawował „wskrzesiciel Polski” — rosyjski car Aleksander I.

Z części ziem Księstwa Warszawskiego, oddanych Prusom, powstało Wielkie Księstwo Poznańskie. Wolne miasto Gdańsk ponownie przyłączono do Prus. Została utworzona Rzeczpospolita Krakowska — „wolne, niepodległe i ściśle neutralne miasto Kraków z okragiem”.

Rzeczpospolita Krakowska miała tylko 88 tysięcy mieszkańców i 1150 km² powierzchni. Przypominała dzisiejsze Monako. Rzeczpospolita przyjęła nadaną Księstwu Warszawskiemu przez Napoleona I konstytucję i kodeks cywilny. Przestrzegano tam zasad równości obywateli wobec prawa, zniesiono poddań-

Awers krakowskiej złotówki

Rewers krakowskiej złotówki

stwo chłopów. Senat pełnił rolę rządu, Zgromadzenie Reprezentantów uważano za parlament.

Mając prawo na bicie własnych monet, Rzeczpospolita Krakowska posługiwała się monetami Królestwa Polskiego. Były to miedziane grosze i trojaki, bilonowe 5-groszówki i 10-groszówki, srebrne złotówki, dwuzłotówki, pięciozłotówki i dziesięciozłotówki, złote 25-złotówki i 50-złotówki. Ogromna ilość odmian nie pozwala teraz na ich opisanie. Monety zmieniły się, coraz bardziej stawały się podobne do monet rosyjskich. Po upadku powstania 1831r. znika z nich Orzeł Polski. Senat Krakowski na znak protestu postanowił wybić monety Wolnego Miasta Krakowa z rysunkiem orła. Monety te, wybite w 1835r. w prywatnej wiedeńskiej fabryce, stały się ostatnimi

rdzennie polskimi monetami okresu porzeczności.

Wybito bilonowe 5-groszówki i 10-groszówki oraz srebrne złotówki. Awersy wszystkich monet są jednakowe i przedstawiają herb Krakowa pod koroną. Jest tam także napis „WOLNE MIASTO KRAKÓW”.

Na rewersach w debowych wieńcach są nominały „5 groszy”, „10 groszy”, „1 złoty”, a także rok wprowadzenia monet do obiegu.

Miniaturowe państwko Rzeczypospolita Krakowska, nie patrząc na to, że było pod stałym nadzorem trzech pełnomocników zaborczych mocarstw, wspólnie spełniało rolę ośrodka łączącego Polaków z trzech zaborów. Po upływie 30 lat włączono go znowu do cesarstwa Austriackiego. Była to kara za próbę wzniecenia ogólnonarodowego powstania w roku 1846.

Konrad RUDNICKI

KALENDARIUM

50 lat okupacji

1939.09.01-Najnowocześniejsza armia świata, ubezpieczana przez największą armię świata, napada na Polskę.

1939.09.02-Ambasador ZSRR obłudnie namawia min. Becka do skorzystania z radzieckiej pomocy, a radiostacja w Mińsku nawołuje: „Towarzysze marszał Rydz-Śmigły — wpijcie!”.

1939.09.03-Wlk. Brytania i Francja wypowiadają wojnę Niemcom. Zaniepokojony Berlin namawia Moskwę do wcześniejszego niż uzgodniono uderzenia na Polskę.

1939.09.05-Trwa mobilizacja w ZSRR. Na monity Berlina Mołotow odpowiada: „Zbytni pośpiech może zaszkodzić naszej sprawie (...) i zjednoczyć siły naszych przeciwników”.

1939.09.07-Kapitulacja Westerplatte.

1939.09.08-Rozpoczyna się obrona Warszawy. Mołotow gratuluje Niemcom rzekomego zajęcia stolicy Polski i zapewnia, że „sowiecka akcja zbrojna nastąpi w ciągu kilku najbliższych dni”.

1939.09.09-Rozpoczyna się kontrofensywa polska prowadzona przez gen. T. Kutrzebę, nazywana bitwą nad Bzurą lub bitwą pod Kutnem.

1939.09.17-Armia Czerwona uderza na Polskę siłą 30. dywizji piechoty, 10. dywizji kawalerii i 12. brygad pancernymotorowych. Opór próbuje stawiać 25 batalionów granicznych (KOP). Londyński „Times” pierwszy nazywa agresję wbiem noża w plecy. Mołotow oświadcza, że „państwo polskie przestało istnieć (...), że zamiarem rządu radzieckiego jest wyzwolenie narodu polskiego (...), by dać mu wolność zazywania spokoju”.

1939.09.18-Niemcy rozpoczynają przetrzymywanie jednostek wojskowych na front zachodni (miał to być pierwszy dzień ofensywy francuskiej). Jednocześnie główne uderzenie sowieckie stara się uniemożliwić ewakuację oddziałów polskich na Zachód, odcinając je od granicy z Rumunią i Węgrami. Ok. 25. dywizji polskich trwa jeszcze w walce z Niemcami. Bronią się bohaterstwo Warszawa i Lwów.

1939.09.19-Oddziały sowieckie docierają do Lwowa i zamykają pierścień oblężenia, dając później prasie moskiewskiej okazję do wspomniania „radziecko-niemieckiego braterstwa broni”.

1939.09.21-Wykrwawione oddziały Frontu Południowego gen. K. Sosnkowskiego kapitulują na pln. - zach. od Lwowa, otoczone przez jednostki niemieckie i radzieckie.

1939.09.22-Otoczony Lwów poddaje się Sowiecom, którzy przyrzekają załozde swo-

bodny przemarsz do Rumunii i na Węgry, po czym natychmiast łamią umowę kapitulacji i oficerów wywożą do Starobielska.

1939.09.23-Kapitulacja pod Sopoćkiniami usiłującej dostać się na Litwę grupy gen. Olszyny-Wilczyńskiego. Sowieci po kapitulacji rozstrzelują dowódcę i kilku nastu żołnierzy.

1939.09.25-Stalin tłumaczy Niemcom: „Pozostawienie jakiegokolwiek niepodległego państwa polskiego byłoby rozwiązaniem błędnym”.

1939.09.27-Pod Władypolem k. Sambora wojska sowieckie rozbijają kawaleryjską grupę gen. W. Andersa, który wcześniej, kierując się na Węgry, stoczył kilka zwycięskich bitew i potyczek z Niemcami i Sowiecami.

- Kapitulacja Warszawy. W Warszawie powstaje Służba Zwycięstwu Polski z gen. Michałem Karaszewiczem-Tokarzewskim na czele oraz „Szare Szeregi”, tj. konspiracyjny ZHP.

1939.09.28-Ribbentrop z Mołotowem i Stalinem podpisują w Moskwie poprawki do IV rozbioru Polski. Stalin, w zamian za Litwę, rezygnuje z lubelskiego i warszawskiego.

1939.09.29-Kapitulacja Modlina (po wyczerpaniu amunicji i żywności).

-Przedzierający się dalej na Węgry ciężko ranny gen. Anders dostaje się do niewoli radzieckiej.

1939.09.30-Grupa Operacyjna „Polesie” gen. F. Kleeberga, przedzierając się na Zachód, stacza kolejną bitwę z Sowiecami.

- Gen. Władysław Sikorski we Francji tworzy rząd polski na emigracji.

1939.10.01-Pod Wólką Wytęcką zgrupowanie KOP gen. Orlika-Rückemana oraz 135 pp, otoczone i rozbite przez Sowieców. Część jeńców, głównie ze 135 pp, zostaje na miejscu wymordowana.

1939.10.02-Kapitulacja Helu.

-Otoczenie pod Mińskiem przez Sowieców oddziału gen. Piłsowskiego (d-ca obrony Brześcia, zamordowany wiosną 1940r.)

1939.10.05-Bitwa pod Kockiem. Zgrupowaniem, które wielokrotnie zwycięsko walczyło z Sowiecami i Niemcami dowodzi gen. F. Kleeberg. Mimo taktycznego zwycięstwa, następnego dnia oddziały polskie składają broń (po wyczerpaniu amunicji). — Próba zamachu na Hitlera w Warszawie przez wysadzenie jezdnia na skrzyżowaniu Al. Jerozolimskich i Nowego Świata. Przypadkowy zbieg okoliczności udaremnia zamach.

cdn.
Kwartalnik Stowarzyszenia „Lagierników”
Żołnierzy AK

WSPOMNIENIA

Przełomowa jesień 1939r.

ciąg dalszy z nr. 37
Wybory nie wszędzie przebiegały spokojnie, tak np. w miejscowości Jajów w powiecie prużańskim spalono kilka domów bolszewików oraz lokal wyborczy. W powiecie drohiczyńskim zabito jednego z członków komisji wyborczej. W niektórych okręgach do urn wyborczych razem z kartami wrzucano ulotki z hasłami antyradzieckimi.

Bardzo bolesny był dla ludności miejscowej tzw. proces wywłaszczenia, czyli po prostu grabież. W miejscowości Długie w powiecie prużańskim doszczętnie zrabowano majątek znanego rodu Kraszewskich. Pięcioletniemu synowi Marii Kraszewskiej odebrano nawet ubranie. Podobny los czekał również pracujących rolników. W powiecie słonimskim odbierali cały majątek gospodarzom, którzy posiadali 7-13 ha ziemi. Inicjatorami powstania pierwszych kolchozów i sowchozów byli miejscowi agitatorzy. Do Brzeskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego napływały zawiadomienia o niechętnym wstępowaniu rolników do gospodarstw kolektywnych. Ludzie mówili: „Niech do kolchozu idzie ten, kto nie boi się z głodu umrzeć.” Wła-

dza jednak powzięła szereg działań mających na celu zmuszenie rolników do pracy w kolchozach. Wysokie podatki, kary administracyjne, pogroźki — wszystko to zrobiło w końcu swoją sprawę. Rolnicy zmuszeni wstąpić do kolchozów protestowali inaczej — zabijali zwierzyne domową.

Czekało jednak ludność miejscową jeszcze jedno i chyba najbardziej bolesne wypróbowanie — masowe wywózki. W lutym 1940r. wywieziono osadników i leśniczych, w kwietniu 1940r. — rodziny oficerów, policjantów, urzędników, właścicieli ziemskich, członków organizacji powstańczych i in., w czerwcu-lipcu 1940r. — uchodźców z terenów okupowanych przez Niemców, w maju-czerwcu 1941r. — zesłańców. Wywózki przeprowadzali komuniści i komso-molecy oraz osoby do nich przybliżone. Ówczesny sekretarz Brzeskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego Kisieliew pisał: „10 kwietnia 1940r. wywieziono ponad 1000 rodzin osadników i leśniczych, 9 kwietnia 1940r. wywieziono prostytutek, a 13 kwietnia przedstawiciele innych kategorii społeczeństwa”.

Mikołaj WOLCZYK

Liczby aresztowanych wg składu narodowości (wg danych centrum „Memorial”)

Rok	Aresztowano ogółem	Polacy	Ukraińcy	Żydzi	Białorusini
1939	19 382	54,5%	15,6%	10,8%	12,8%
1940	75 448	38,3%	20,7%	27,0%	6,0%
1941	1 230	28,1%	45,1%	8,8%	8,3%

Z zamięłowaniem do wszystkiego

Regina Gierasimik

Tak piękne okazy papryki wyhodowała na swojej działce Regina Gierasimik, stała czytelniczką Głosu.

Urodziła się w miejscowości Ginowice k. Sopotu. Jej ojciec Józef Makowski był sołtysem. Był dobrym gospodarzem, ich rodzina była zamożna. W 1945r., gdy Regina miała 5 lat, został aresztowany. Zabrano im wszystko co mieli. Matka została sama z czworgiem dzieci. Dziewięć miesięcy ojciec przebywał w więzieniu grodzieńskim czekając na wyrok, na mocy którego został skazany na 15 lat więzienia i przewieziony do Orszy. Zmarł po 1,5 roku. Nie wiedząc, gdzie został pochowany. Wiadomo tylko, że spoczywają we wspólnym z nim grobie jeszcze 9 współwięźniów.

Kilka razy ubiegała się o uniewinnienie ojca i jego rehabilitację, zawsze jednak słyszała odmowę. Dali jej do przeczytania jedynie akta jego przesłuchań. Nie przyznał się do stawianych mu zarzutów. Nigdy nikogo nie skrzywdził, a oskarżono go o pomoc Niemcom.

Regina Gierasimik wychowała dwie córki Irenę i Annę. Jej wnuk Andrzej Lichtarow uczy się w 7 klasie Polskiej Szkoły w Grodnie. Przez całe życie troszczyła się o zachowanie polskości w swojej rodzinie i otoczeniu. Jako jedna z pierwszych złożyła podanie o przyjęcie do ZPB, wtedy jeszcze Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego im. Adama Mickiewicza. Z wielkim wzruszeniem opowiadała, jak po raz pierwszy trzymała w rękach „Głos z nad Niemna”, drukowany wtedy jeszcze na Litwie, od tej pory zajął stałe miejsce w jej domu.

Aktualnie jest na emeryturze i uprawia swoją działkę. Miłość do ziemi pozostała jej z dzieciństwa, ojciec umiał i lubił pracować na ziemi. Odpowiadając na pytanie o sekret otrzymania takiego urodzaju, uśmiechnęła się tylko: „Nic specjalnego, żadnych nawozów sztucznych oraz pieczotowicie zebrane i przechowane nasiona.”

Zyczymy naszej czytelniczce kolejnych „okazów” na działce, a w życiu dużo zdrowia i pociechy z dzieci i wnuków.

Helena BOHDAN

Narodowa duma

Najstarsza kobieta świata, Japonka Kamato Hongo, skończyła 116 lat. Urodzona w 1887r. Hongo została uznana za najstarszą osobę przez Księgę Rekordów Guinnessa po tym, jak w ubiegłym roku w wieku 115 lat zmarła Amerykanka Maude Farris-Luse.

Kamato Hongo stała się w Japonii obiektem narodowej dumy. W Japonii żyje rekordowa liczba ludzi w wieku co najmniej 65 lat — 24,31 miliona osób, co stanowi 19 proc. liczby mieszkańców kraju (127 mln). Japonia dzięży także światowy rekord w dziedzinie średniej długości życia mieszkańców — 78 lat dla mężczyzn i 85 lat dla kobiet.

Hongo słynie także z nietypowych przyzwyczajęń — ponoć śpi przez dwa dni, by potem przez kolejne dwa nie spać w ogóle.

Kamato Hongo owdowiała w wieku 77 lat. Doczekała się siedmiorga dzieci, 27 wnucząt, 57 prawnucząt oraz 11 praprawnucząt. Obecnie dzieli pokój w szpitalu ze swoją 77-letnią córką.

Sekretem długowieczności pani Hongo jest, jak sama podaje, „nierozczulanie się nad sobą”.

RADIOZET/AD

ZDROWIE

Ból pleców

Na uporczywe dolegliwości kręgosłupa skarżą się niemal wszyscy, bez względu na wiek i wykonywaną pracę. Pojawiają się, gdy siedzisz godzinami przy biurku i kiedy stoisz kwadrans w autobusie. Co zrobić, by pozbyć się bólu? Metód jest wiele — od prostej gimnastyki po specjalistyczne zabiegi.

Plecy bolą cię przede wszystkim dlatego, że za mało się ruszasz. Spacer, gimnastyka, pływanie? Na to, co mogłoby zapobiec problemom z kręgosłupem, ciągle brakuje ci czasu. Przesiadujesz bez przerwy przy biurku, a po powrocie do domu zapadasz w głęboki fotel przed telewizorem. Męczysz swoje „rusztowanie”, przyjmując niewłaściwą postawę — garbisz się, wyciągasz szyję, spisz na nierównym materacu. Wtedy właśnie dochodzi do przeciążeń układu kostno-stawowego, nadmiernego napinania mięśni i więzadeł podtrzymujących kręgosłup.

Kiedy kręgosłup daje ci się we znaki — sięgnij najpierw po maści i tabletki przeciwbólowe. To najprostsze, choć tymczasowe sposoby na uporanie się z dolegliwościami.

Pomóc może też wsmarowywanie w skórę maści i kremów znieczulających.

Masaż wzmacnia mięśnie

Ta terapia jest prawdziwym dobrodziejstwem dla kręgosłupa. Fachowo wykonany masaż poprawia ukrwienie mięśni, zwiększając dopływ krwi zawierającej tlen, substancje odżywcze oraz te o działaniu przeciwbólowym (np. endorfiny). Mięśnie podtrzymujące kręgosłup stają się silniejsze. Znikają bolesne miogelozy (czyli twarde zgrubienia powstające z powodu nagromadzenia zbędnych produktów przemiany materii). Szczególnie lecznicze działanie ma technika ugniatania. Inne — jak np. uderzanie — są też bardzo pomocne. Doskonałe efekty daje kilkunastominutowy masaż przed snem.

Chiropata ustawi kręgi

Innym sposobem na po-

zbycie się dręczącego bólu jest terapia manualna, tzw. chiropraktyka, która pomaga przywrócić właściwe ustawienie kręgów. Zabieg wykonuje specjalista zwany chiropratą, który naciska lub uderza odpowiednie miejsca na plecach. Zabiegi przynoszą ulgę wówczas, gdy przyczyną bólu są przesunięte drobne stawy kręgosłupa. Ale uwaga! Nie wolno zabiegów powtarzać częściej niż raz w tygodniu. Do chiropraty należy się zgłosić z wykonanym zdjęciem rentgenowskim, gdyż przed poddaniem się terapii manualnej trzeba ustalić przyczynę bólu. Gdyby był on spowodowany np. osteoporozą, uderzanie mogłoby doprowadzić do złamania kręgu. Przeciwwskazaniami do skorzystania z usług chiropraty są także stany zapalne kręgosłupa oraz nowotwory. Jeżeli zdecydujesz się na tego rodzaju rozwiązanie, poszukaj specjalisty, który jest jednocześnie lekarzem, najlepiej ortopedą. Manipulacja stawami kręgosłupa wymaga bardzo szczegółowej wiedzy o anatomii człowieka, a także precyzji, ponieważ chodzi tu o przesunięcia o zaledwie dziesiąte milimetra. Nieznaczna przesada w zastosowanej sile może doprowadzić do uszkodzenia kręgosłupa albo któregoś ze stawów.

ONET/HB

KALEJDOSKOP

NADZIEJA DLA CHORYCH NA RAKA

Naukowcy z USA dokonali odkrycia, które może pomóc w leczeniu nowotworów. Badając raka piersi, stwierdzili, że nie wszystkie chore komórki mogą tworzyć przerzuty. Taką zdolność ma zaledwie co setna. Uczynem udało się je zidentyfikować. Jeśli badania się potwierdzą na innych rodzajach nowotworów, wystarczy zniszczyć tylko konkretne komórki raka, by zahamować rozwój choroby i nie dopuścić do największego zagrożenia, czyli przerzutów.

MEDYTUJ DLA DUCHA I CIAŁA

Medytacja — zalecana głównie jako sposób na stres — wzmacnia cały organizm. Obniża się wtedy ciśnienie krwi, mózg jest lepiej dotleniony. U osób uprawiających jogę wzrasta poziom przeciwciał, a więc odporność na choroby. Medytowanie pomocne jest też przy diecie odchudzającej, bo przyspiesza spalanie kalorii. Nie musisz od razu zapisywać się na kurs jogi, możesz poćwiczyć w domu — codziennie ok. 30 minut. Usiądź na podłodze, skrzyżuj nogi. Weź głęboki oddech, zatrzymaj na moment powietrze i wypuszczaj je najwolniej, jak potrafisz. Myśl przy tym o czymś przyjemnym.

ONET/HB

FOTO W Głosie

Tytuł najpiękniejszej Europejki zdobyła dwunastoletnia Węgierka Zsuzanna Laky. Wybory Miss Europe odbyły się w Paryżu.

Wystartowało 37. pięknych dziewcząt z całej Europy. Polka — Marta Matyjasik, znalazła się w ścisłym finale. Jury, w którym zasiadały takie sławy jak Ricky Martin i Eros Ramazzotti, zdecydowało, że Polka zostanie czwartą wicemiss. Kolejne korony wicemiss wkładano na głowy Hiszpanki, Serbki, Słowaczki.

W nagrodę Miss Europe dostała sto tysięcy euro, samochód, biżuterię i wycieczkę do Gwadelupy.

PAP/AD

BAJKA NA DOBRANOC

Listonosz

Wiewiórczyk pragnął, by wszyscy w lesie byli szczęśliwi.

Ale wielu jego przyjaciół było w podeszłym wieku i nie mogli już chodzić do siebie w odwiedziny.

- Muszę coś na to poradzić

- postanowił Wiewiórczyk.

I kiedy tylko znalazł odpowiedni pień drzewa, założył tam Leśną Pocztę pod nazwą „Dziupla”. A kto był listonoszem? Oczywiście Wiewiórczyk, gotów wybierać z dziupli listy i roznosić je po całym lesie, aby tylko wszyscy jego mieszkańcy czuli się szczęśliwi.

Hayden McALLISTER, Jane CARRUTH

<http://glos-znad-niemna.virtualave.net>

Łośik Żołnierzom

Żołnierzom poległym za Wolność,
Żołnierzom poległym za Ojczyznę
Żołnierzom poległym za Polskę
dziś damy dowód pamięci
blask znicza ogniopłomienny
i czerwien kwiatów,
i bliskość naszych serc,
gdy w czapce harcerskiej
staniemy przy nich — na warcie.
Baczność!
To o nich szumią dzisiaj drzewa.
To im kłaniają się drapacze chmur.
O nich śpiewają pola wolne od min.
Odeszli.
Z rykiem kul.
Z łoskotem czołgów.
Pożarem miast.
Nam zostawili Polskę
i sztandar biało-czerwony
i Wolność, którą kochali nad życie.

Ewa SKARŻYŃSKA

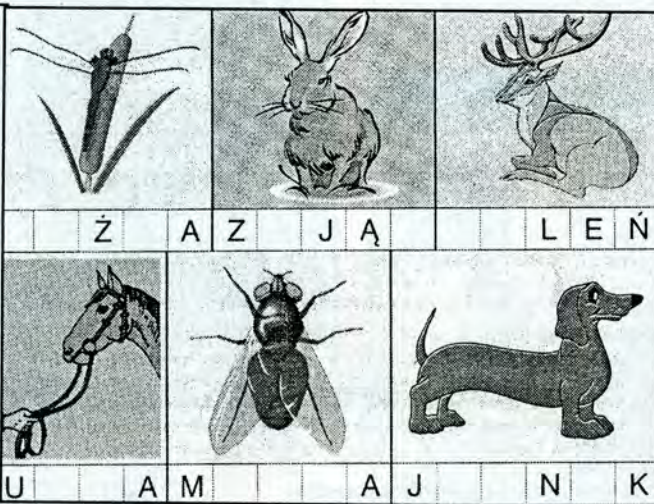
DOPISYWANKA

Do pustych krótkich wpisywane litery wyrazów odpowiadających na podstawie rysunków. Dopisane litery, czytane kolejno rzędami, utworzą rozwiązanie tytułu książki dla młodzieży, której autorem jest Adam Bahdaj.

ZGADYWANKA

Z podanych liter ułóż nazwy drzew

a	j	a	k	l	q	b	p	l
c	a	o	n	d	i	a		
k								

Gratulacje

Kochanym
Stefanii i Ryszardowi JUCHNIEWICZOM
z okazji Srebrnych Godów najlepsze życzenia:
*Niech Bóg wszechmogący
Da Wam los bogaty,
Niech pod same nogi
Ściele dla Was kwiaty,
Niech otuli zdrowiem,
Szczęściem, radością,
Niech obdarzy na całe 100 lat
Matżeńską miłością*

rodzice, siostry,
dzieci i wnuczek

Z okazji imienin Czcigodnemu Księdzu
Proboszczowi
Stanisławowi ROSIEKOWI
z parafii Miłosierdzia Bożego w Grodnie moc najserdeczniejszych życzeń: dużo zdrowia, radości, szczęścia, pomyślności i opieki matki Bożej Fatimskiej.
*Niech dobrze Ci będzie z nami.
Dużo radosnych dni,
a Boże Serce w każdej chwili
niech błogosławi Ci.*
Jesteśmy wdzięczni księdzu za mądrość, ofiarność, wytrwałość, ciężką pracę w naszej parafii przy budowie tak ślicznej świątyni. Niech dobry Bóg księdzu błogosławi.
**Chór parafialny, rada parafialna,
wdzięczni parafianie**

Uwaga! Konkurs historyczny!

**Spółeczna Szkoła Polska
im. T. Rejtana w Baranowiczach ogłasza
konkurs historyczny.**

Czekamy na prace na jeden z wybranych tematów:
1. Powstanie Warszawskie 1944r.
2. General Władysław Sikorski - mity i prawda.
3. „Legiony to...”
4. Solidarność - jej geneza i wpływ na losy i kształt Polski.

Objętość referatu jest dowolna. Prace winny być nadane do 15 października 2003r. na adres:
**Spółeczna Szkoła Polska im. T. Rejtana,
(ul. Caruka 43, 225320 Baranowicze)**

Czekają nagrody!

Podziękowania

Polonijno-Szkolne Kluby Olimpijczyka z Grodna „Niemen” i „Promień” oraz boruńskiej szkoły rejonu oszmińskiego składają serdeczne podziękowania Fundacji „Semper Polonia” i Szkolnym Związkom Sportowym w Polsce za zorganizowanie pobytu na obozie sportowym w Sztutowie oraz Senatowi RP za sfinansowanie pobytu grupy z Białorusi.

**Fundacja Semper Polonia
współpracując z Senatem
Rzeczypospolitej Polskiej,
Konsulatem Generalnym
RP w Grodnie oraz Polska
Macierz Szkolna
na Białorusi**

informują, iż w roku szkolnym 2003/2004 zorganizowany zostanie kurs „Szansa dla maturzystów”. Celem kursu jest przygotowanie maturzystów pochodzenia polskiego do zdania egzaminów wstępnych na studia wyższe w Republice Białorusi. Uczestnikami kursu mogą być osoby, które spełniają następujące warunki:

- maturzyści, którzy posiadają narodowość polską oraz młodzież pochodzenia polskiego, która w ciągu trzech lat po zdaniu matury nie dostała się na studia wyższe;
- średnia ocen z wybranych przedmiotów egzaminacyjnych nie jest niższa niż 6 (lub 4 w skali pięciopunktowej).

Zajęcia prowadzone będą przez nauczycieli akademickich w języku białoruskim lub rosyjskim.

Zgłoszenia przyjmuje i informacji udziela

**ZS „Polska Macierz Szkolna
na Białorusi” 230023 Grodno,
ul. Budionnego 48a,
tel./fax (0152) 96-74-70
lub 73-81-38**

KRZYŻÓWKA

Owoc:

1	2	3	4	5	6	7
Szerokie okrycie na szyję	Polska (nasz kraj, w skrócie: RP)	Dobry nastrój	Anderson, aktorka („Słoneczny patrol”)	Muszkietier z Portosem i Aramisem	Opiata graniczna	Rysunek na płycie kamiennej (w słowie: brytanna)
	Lampka świecąca na baterię	Gdy jest 30 stopni w cieniu				
4						
Nadaje kwasność marynacie	Właściciel floty handlowej			6		
		Reklamowany proszek			Młodszy syn Adama i Ewy	
Nieustępliwość w dążeniu do celu	On otrzyma list od nadawcy	2				
		Bulka, która ma kształt półksiężyca		Płytki podłogowe w łazience		Tajna współpracowniczka wywiadu, kobieta szpieg
Grodna choroba z wysypką	Japońska sztuka walki			5		
		Pszczelę domki w pasiece		Elżbieta krócej		
3						
Szybko rosnące drzewo liściaste	Nie obsiewane pole	deszczu - często zapowiadane jesienią				Grecki bóg wojny (w słowie: nareście)
				Mityczny lotnik, syn Dedala		
Miasto jak narzędzie stolarza	Rybożer - płak o dużym dziobie					7
		Boisko, na którym pojedynkują się ze sobą tenisści		1		
Starsze w talii niż walety	Kolorowe pismo dołączane do gazety					
		... psów - jamnik, dalmatyńczyk lub owczarek niemiecki				

Pizza ziemniaczana

Składniki na 12 porcji:
• 2 kg dużych ziemniaków
• 8 dag chudego boczku wędzonego, pokrojonego w cienkie plasterki
• 2 kubeczki (po ok. 15 dag) gęstej, kwaśnej śmietany
• po 2 strąki zielonej i czerwonej papryki
• 6 żółtek • sól • czarny pieprz (najlepiej świeżo zmielony)

• biały pieprz • mielona słodka papryka
• 1 łyżeczka suszonego majeranku
• tłuszcz do smarowania blachy

Sposób przyrządzania:

Ziemniaki dokładnie obrać, wyciąć tzw. oczka (znajduje się w nich szkodliwa substancja - solanina), umyć, osuszyć. Zetrzeć na tarce o grubych oczkach.

Starte ziemniaki wymieszać z żółtkami. Dodać kwaśną śmietanę. Przyprawić solą, pieprzem białym i czarnym, papryką. Ponownie dokładnie wymieszać.

Strąki papryki umyć pod bieżącą wodą, osuszyć, usunąć gniazda nasienne.

Rozciąć, pokroić w bardzo cienkie paseczki. Dodać do masy ziemniaczanej. Dosypać majeranek, dokładnie wymieszać.

Blaszkę nagrzać. Ciętą dokładnie nasmarować tłuszczem. Teraz przełożyć do niej masę ziemniaczaną i wygładzić.

Plasterki boczku pokroić na połówki. Ułożyć na masie. Delikatnie posypać czarnym pieprzem.

Wstawić na 40 - 45 min do piekarnika rozgrzanego do temp. 200°C.

Serwować na ciepło, bezpośrednio po przygotowaniu. Jako dodatek można podać ketchup.

Cennik
życzeń, podziękowań, ogłoszeń drobnych

cena (z podatkiem VAT) za 1 linię umowną (28 znaków - liter):	mniej niż 300 zn.	więcej niż 300 zn.	komercyjne
tekst	360 rub/lin;	320 rub/lin;	500 rub/lin;
zwykłe	460 rub/lin;	420 rub/lin;	540 rub/lin;
pogrubioną czcionką	420 rub/lin;	400 rub/lin;	520 rub/lin;
w czarnej ramce	460 rub/lin;	440 rub/lin;	540 rub/lin;
w czerwonej	500 rub/lin;	480 rub/lin;	
matrymonialne			
nekrologi na stronie 5 o rozmiarze 81x 30 mm	2500 rub		
Numer konta Białowieskiego Banku w Grodnie:	3015204440014, kod 705		

KARTKI Z
KALENDARZA

22.09.1941 - Niemcy wysłali z Warszawy pierwszy transport Polek, więźniarek do obozu koncentracyjnego w Rawensbrück.

24.09.1821 - Urodził się Cyprian Norwid, poeta, dramaturg i prozaik.

24.09.1920 - Sforśowanie Niemna i zajęcie Druskiennik przez 1. Dywizję Piechoty Legionów.

26.09.1939 - Utworzenie Służby Zwycięstwu Polski, przekształconej następnie w ZWZ, a w 1942r. przemianowanej na Armię Krajową.

27.09.1331 - Król Władysław Łokietek odniósł znaczące zwycięstwo nad Krzyżakami w bitwie pod Płowcami.

28.09.1939 - Niemiecko-sowiecki układ o granicach i przyjaźni (IV rozbiór Polski).

- Kapitulacja Warszawy.

**Drobne ogłoszenia
w Głosie dla
mieszkańców
Grodna
pod całonocnym
numerem telefonu
066.**

Czy pamiętasz, że...

22 września - Maurycego, Tomasza
23 września - o. Pio, Lina
24 września - Gerarda, Hermana
25 września - Władysława, Kleofasa
26 września - Kosmy, Damiana
27 września - Wincentego, Elzeara
28 września - Wacława, Wawrzyńca

NA WESOŁO
Śmiech to zdrowie!

- Czy krokodyl jest bardziej długi czy zielony?
- Zielony, bo długi jest tylko od pyska do ogona, a zielony jeszcze po bokach.

☺☺☺

Po zakończonej operacji do młodego chirurga podchodzi profesor.

- Był pan świetny! Proszę powiedzieć, jak się pan czuje po swojej pierwszej operacji?

- Operacji?! To to nie była sekcja zwłok?

☺☺☺

Adwokat rozmawia ze swoim klientem:
- Proszę mi wierzyć, zrobiłbym wszystko, aby pana z tego wyciągnąć!

- Tak? W takim razie niech pan weźmie winę na siebie!

☺☺☺

Podczas przedstawienia w cyrku wybuchł pożar.

Wszyscy biegają w panice, wołając: „Ratunku, pożar!”, tymczasem z boku stoi spokojnie jakiś facet i mówi:

- Jestem dyrektorem cyrku. Proszę zachować spokój, za chwilę wystąpi politykacz ognia!

☺☺☺

Hipnotyzer w cyrku wskazuje na jednego z widzów i mówi do publiczności:

- A teraz zahipnotyzuję tego pana i każę mu zapomnieć wszystkie niemiłe sprawy.

- Nie! - krzyczy mężczyzna z trzeciego rzędu. - On jest mi winien 500 złotych.

☺☺☺

Kowalski: Proszę wybaczyć panie kierowniku, ale w tym miesiącu nie dostałem premii...

Kierownik: Wybaczam panu.

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS

Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi”
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-00-75, 72-31-69
e-mail: glosznadniemna@mail.grodno.by
glosznadniemna@yahoo.com
Internet: http://glos-znad-niemna.virtualave.net
Redaktor naczelny: Andrzej Dubikowski
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji), Halina Ejsmont, Ryszard Karaczun, Irena Kulikowska
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz
Dział techniczny: Sergiusz Juchniewicz

Korekta: Helena Bohdan
Łamanie: Jolita Onisko
Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S. A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 1130 BYB, w sprzedaży w kioskach - 180 BYB.
© Głos znad Niemna. Wszystkie prawa zastrzeżone (łącznie z tłumaczeniem na języki obce)

Autorki publikacji ponoszą odpowiedzialność za wiarygodność podawanych faktów. Ich poglądy nie zawsze są zbliżone z poglądami redakcji. Redakcja nie ponosi żadnej odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam, zastrzega sobie prawo do skracania, adiustacji materiałów i zmiany tytułów. Nie zwracamy nie zamówionych materiałów

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № - 4356. Наклад 5600 асобнікаў.
Штотыднёвік „Глос знад Нёмна” (на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі: 230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства „Гродзенская друкарня”
Гродна вул. Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 18.09.2003 у 15.00
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазітываў.

Bądźmy
w kontakcie

Czekamy na Państwa telefon od godz. 9.00 do 18.00, od 18.00 do 9.00 możecie Państwo zostawić wiadomość na automatycznej sekretarce.

tel. (0152) 72-31-69